

Praktiska rokasgrāmata par **Eiropas procedūras maza apmēra prasībām** piemērošanu

saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes
2007. gada 11. jūlija Regulu (EK) Nr. 861/2007,
ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām

Saturs

1. Ievads	6
1.1. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām mērķis un nolūks	7
1.2. Vispārīga informācija	7
1.3. Priekšlikuma vēsturiskais un politiskais konteksts	9
1.3.1. Daunholas konference	9
1.3.2. Politiskais konteksts	10
1.4. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām attīstība	10
1.4.1. Pirmie soļi priekšlikuma virzienā	10
1.4.2. Sarunas un seši principi	11
1.4.3. Grozītā Regula, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām — pārskats	12
1.5. ES civiltiesību sistēmas attīstība un saikne ar citiem tiesību instrumentiem	13
1.5.1. Jaunu tiesību instrumentu izstrāde un <i>exequatur</i> atcelšana	13
1.5.2. Mijiedarbība ar citiem tiesību instrumentiem — Eiropas maksājuma rīkojums un Regula “Brisele I” (pārstrādāta redakcija)	13
1.5.3. Eiropas strīdu alternatīvas izšķiršanas un strīdu izšķiršanas tiešsaistē (SIT) instrumenti	14
2. Eiropas procedūra maza apmēra prasībām: piemērošanas joma	16
2.1. Regulas materiālā piemērošanas joma	17
2.1.1. Eiropas maza apmēra prasību finanšu robežvērtība	17
2.1.2. Priekšmets — monetāras un nemonetāras prasības	17
2.1.3. Priekšmets — no piemērošanas jomas izslēgtās lietas	18
2.1.4. Priekšmets — piemērošanas jomā iekļautās lietas	19
2.1.5. Civillietas un komercietas Eiropas Savienības Tiesas interpretācijā	20
2.2. Regulas ģeogrāfiskā piemērošanas joma	24
2.2.1. Vispārējā ģeogrāfiskā piemērošanas joma	24
2.2.2. Pārrobežu lietas	24
2.3. Piemērojamība laikā	25
2.4. Citu ES instrumentu piemērojamība	25
2.4.1. Regula “Brisele I” (pārstrādāta redakcija)	25
2.4.2. Dokumentu izsniegšanas regula un Pierādījumu iegūšanas regula	25

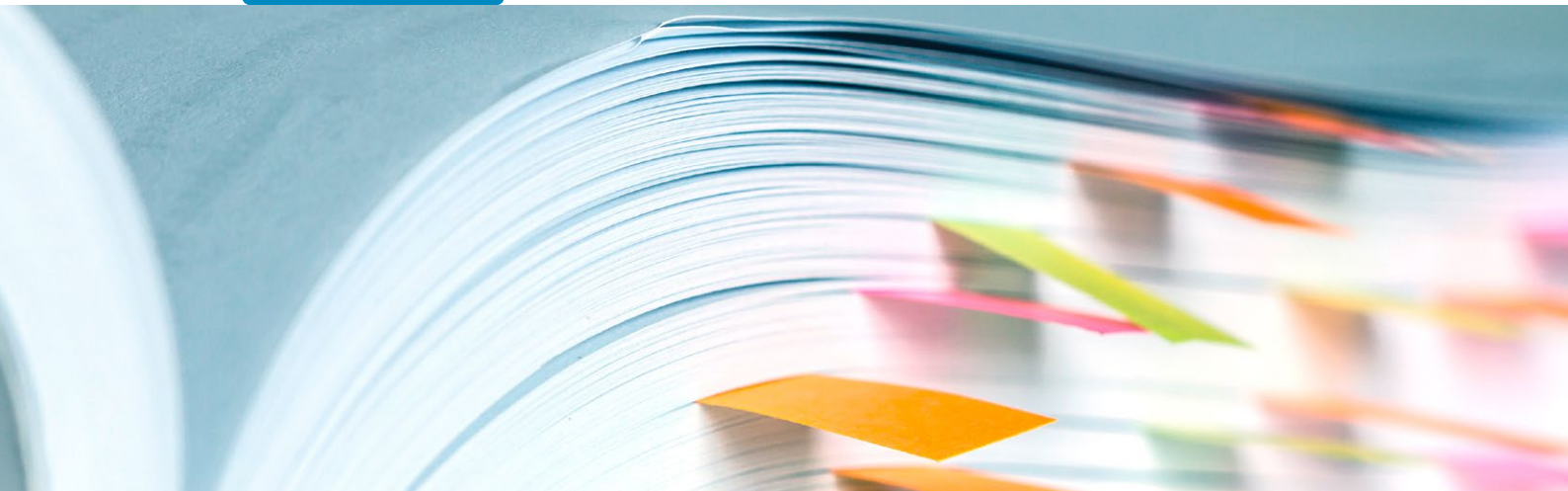
2.4.3. Eiropas izpildes rīkojuma regula un Eiropas maksājuma rīkojuma regula	26
2.4.4. Citi ES tiesību instrumenti	27
2.5. Attiecības ar valsts tiesību aktiem	28
2.5.1. Valsts procesuālās tiesības	28
2.5.2. Valsts materiālās tiesības	29
3. Procedūras uzsākšana	30
3.1. Uzsākšana un praktiska palīdzība	31
3.2. Kompetentā tiesa	31
3.2.1. ES noteikumi par jurisdikciju — Regula "Brisele I" (pārstrādāta redakcija)	31
3.2.2. Vietējie jeb valsts noteikumi par jurisdikciju	34
3.3. Prasības pieteikuma veidlapas aizpildīšana	34
3.3.1. Prasības novērtējums	34
3.3.2. Kā rīkoties ar procentiem	35
3.4. Prasības pieteikuma iesniegšanas izmaksas	35
3.5. Prasības pieteikuma veidlapas pielikumi	35
3.6. Prasības pieteikuma veidlapas nosūtīšana tiesai	36
3.7. Valoda	36
3.8. Tiesas izlīgumi	36
4. Procedūra tiesā pēc prasības pieteikuma saņemšanas	38
4.1. Prasības pieteikuma veidlapas labošana vai papildināšana, ko veic prasītājs	39
4.1.1. Tiesa pārbauda prasības pieteikuma veidlapu	39
4.1.2. Tiesa informē prasītāju, ja prasība neietilpst Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas jomā	39
4.1.3. Tiesas pieprasījums prasītājam papildināt vai labot prasības pieteikuma veidlapu	39
4.2. Prasības pieteikuma veidlapas nosūtīšana atbildētājam	40
4.2.1. Tiesa nosūta prasības pieteikuma A veidlapas kopiju un C veidlapu	40
4.2.2. Termiņš	40
4.2.3. Dokumentu izsniegšanas veidi	40
4.3. Atbildētāja iespējamā rīcība pēc prasības pieteikuma veidlapas saņemšanas	43
4.4. Prasības vai pretprasības summa pārsniedz robežvērtību	44
4.5. Pretprasība	44
4.6. Termiņi	45

4.7. Valoda	45
5. Faktu noskaidrošana	46
5.1. Tiesas pienākumi apstrīdētu prasību gadījumā	47
5.1.1. Faktu noskaidrošanā tiesa uzņemas iniciatīvu	47
5.1.2. Tiesa nosaka pierādījumu iegūšanas līdzekļus un pierādījumu veidus	47
5.2. Papildu informācija, ko tiesa pieprasa prasītājam un atbildētājam	47
5.3. Tiesa nolemj izskatīt lietu mutiski	48
5.3.1. Tiesa lietu izskata mutiski tikai tad, ja tas ir vajadzīgs	48
5.3.2. Tiesa var atteikties izskatīt lietu mutiski	48
5.4. Pierādījumu iegūšana	48
5.5. IKT izmantošana lietas mutiskas izskatīšanas gadījumā un pierādījumu iegūšanā	49
5.6. Tiesas loma	49
5.6.1. Tiesa nosaka procedūru	49
5.6.2. Tiesa informē puses par procesuāliem jautājumiem	50
5.7. Termiņi	50
6. Spriedums	52
6.1. Sprieduma pieņemšana	53
6.1.1. Aizmugurisks spriedums — vispārīgi principi	53
6.1.2. Aizmugurisks spriedums — pretpasība	53
6.2. Spriedums pēc visas informācijas saņemšanas un pierādījumu iegūšanas	53
6.2.1. Bez lietas mutiskas izskatīšanas	53
6.2.2. Pēc lietas mutiskas izskatīšanas	53
6.3. Sprieduma forma, saturs un izsniegšana	54
6.3.1. Pusēm izsniedzamiem spriedumiem jābūt rakstiskiem	54
6.3.2. Izsniedzamo spriedumu valoda	54
6.3.3. Sprieduma izsniegšana pusēm	54
6.4. Izmaksas	55
7. Sprieduma pārskatīšana un pārsūdzība	56
7.1. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma pārskatīšana	57
7.1.1. Pārskatīšanas pamatojums	57

7.1.2. Pārskatīšanas iznākums	58
7.2. Pārsūdzība	58
7.3. Juridiska pārstāvība pārskatīšanas un pārsūdzības procesā	58
8. Sprieduma atzīšana un izpilde	60
8.1. Sprieduma atzīšana un izpilde — vispārīgi principi	61
8.1.1. <i>Exequatur</i> atcelšana	61
8.1.2. Izpildes procedūra — piemērojamie tiesību akti	61
8.2. Prasības saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām — izpildes procedūra	61
8.3. Sprieduma apliecinājuma izmantošana	62
8.3.1. D veidlapa	62
8.3.2. Apliecinājuma valoda	62
8.4. Izpildes atteikums un ierobežošana	62
8.4.1. Izpildes atteikums izņēmuma apstākļos	62
8.4.2. Sprieduma izpildes apstrīdēšanas procedūra	63
8.4.3. Izpildes atlikšana vai ierobežošana	63
8.5. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpilde	63
8.5.1. Soļi ceļā uz izpildi	63
8.5.2. Izpildiestādes un izpildaģentūras	64
8.5.3. Valodas jautājumu praktiskā ietekme uz sprieduma izpildi	64
8.6. Tiesas izlīguma izpilde	64
9. Nobeiguma jautājumi	66
9.1. Juridiskā pārstāvība	67
9.1.1. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām nav nepieciešama advokāta pārstāvība	67
9.1.2. Ar advokāta pārstāvību saistītās izmaksas	67
9.2. Informācija un palīdzība	67
9.2.1. Informācija — vispārīgi principi	67
9.2.2. Informācija un palīdzība pusēm	68
9.3. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām pārskatīšana	69
Atsauces materiāli un saites	70

1

PIRMĀ NODAĻA **levads**

1.1. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām mērķis un nolūks

Ņemot vērā mērķus nodrošināt pieeju tiesu sistēmai un Eiropas Savienībā izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, Eiropas procedūras maza apmēra prasībām galvenais mērķis ir ES pārrobežu lietās vienkāršot un paātrināt maza apmēra prasību tiesvedību un samazināt tās izmaksas (sk. 1. pantu un 1., 7., 8. un 36. apsvērumu).

Lai sasniegtu šo mērķi, procedūrā galvenā uzmanība ir pievērsta tiesvedības relatīvas vienkāršības panākšanai, īpaši uzsverot, ka procedūrai galvenokārt jābūt veicamai, izmantojot regulai pievienotās standarta veidlapas. Turklāt ievērojami ir nostiprināta tiesas loma attiecībā uz lietas virzības pārvaldību un uz tādu jautājumu risināšanu pušu starpā, kas attiecas uz prasību. Puses šo procedūru var izmantot bez jebkādām juridiskām konsultācijām un ar tām saistītām izmaksām. Prasība, ka dalībvalstīm ir jānodrošina praktiska palīdzība (11. pants), palīdz pusēm orientēties procedūras norisē arī bez juridiskām zināšanām. E-tiesiskuma portālā ir sadaļa, kas veltīta Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām un kurā pieejamas veidlapas un informācija, kuru dalībvalstis sniedz saskaņā ar 25. pantu. Spriedums ir izpildāms citās dalībvalstīs bez jebkādas starpposma procedūras atzīšanas un izpildes nodrošināšanai (tā pazīstama ar nosaukumu *exequatur* procedūra).

Procedūra ir pieejama gan privātpersonām, gan patērētājiem, kam tā varētu būt īpaši piemērota, kā arī uzņēmumiem, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kam uzņēmējdarbības gaitā nākas risināt pārrobežu strīdus. Procedūras mērķis nodrošināt ātru tiesvedību jāsasniedz, ievērojot konkrētos termiņus, kas noteikti attiecībā uz dažādiem procedūras posmiem. Svarīgs mērķis ir arī izmaksu mazināšana, un tiesai ir uzlikts pienākums nodrošināt, lai atlīdzināmās izmaksas nebūtu nesamērīgas salīdzinājumā ar prasības summu.

1.2. Vispārīga informācija

Vienas no galvenajām pastāvīgajām bažām, kas izteiktas par civiltiesību sistēmu darbību, jo īpaši saistībā ar vienkāršo iedzīvotāju iespēju piekļūt tiesām un ātri saņemt tiesisko aizsardzību, netērējot lielas naudas summas par juridiskām konsultācijām, attiecas uz maza apmēra prasību jomu. Šajos gadījumos — jo īpaši tajos, kad privātpersonas ierosina prasības pret uzņēmumiem vai citām privātpersonām, — ieguldītais laiks, pūles un izmaksas bieži vien var izrādīties pārlieku nesamērīgi salīdzinājumā ar prasības summu.

Lai risinātu šo jautājumu, lielākā daļa dalībvalstu ir izstrādājušas īpašas procedūras, ko raksturo centieni vienkāršot un paātrināt šādu privātpersonu vai mazo uzņēmumu ierosinātu prasību izskatīšanu

un mazināt tiesvedības izmaksas⁽¹⁾. Daudzām no šīm procedūrām ir vairākas kopīgas iezīmes, piemēram, atlīdzināmo izmaksu ierobežojumi, prasību izskatīšana bez advokāta klātbūtnes, pierādījumu iegūšanas noteikumu vienkāršošana un kopumā lielākas atbildības uzticēšana tiesām, lai tās pārvaldītu lietas izskatīšanas procesu un panāktu ātru risinājumu, kas ir vai nu nolēmums, vai pušu vienošanās.

Bažas, kuru dēļ valstu tiesību sistēmās ir īstenotas šādas iniciatīvas, vēl izteiktākas ir tad, ja maza apmēra prasības tiek iesniegtas pārrobežu lietās Eiropas Savienībā, ņemot vērā papildu problēmas, ko šādās situācijās rada citu dalībvalstu procedūru nepazīšana un nepieciešamība tiesvedībā izmantot dažādas valodas. Tādēļ tika izveidota Eiropas procedūra maza apmēra prasībām (1.3. punkts), kā arī ES līmeņa strīdu alternatīvas izšķiršanas un strīdu izšķiršanas tiešsaistē (SIT) mehānismi, tostarp SIT platforma (1.5.3. punkts).

(¹) Valstu maza apmēra prasību procedūru dažu tipiskāko iezīmju apraksts ir atrodams Zaļajā grāmatā — COM(2002) 746 galīgā redakcija; sk. 1.4.1. punktu un 8. zemsvītras piezīmi turpmāk tekstā.

1.3. Priekšlikuma vēsturiskais un politiskais konteksts

1.3.1. Daunholas konference⁽²⁾

Ņemot vērā iepriekšējā punktā minētās problēmas, bija tikai loģiski ierosināt sākotnēju iniciatīvu, lai izpētītu iespēju izveidot īpašu Eiropas līmeņa procedūru patērētāju prasību un maza apmēra prasību izskatīšanai. Apvienotās Karalistes prezidentūras laikā 1998. gada pirmajā pusē Anglijā notika konference, kurā risinājās diskusijas par iespēju izveidot Eiropas procedūru patērētāju prasību un citu maza apmēra prasību izskatīšanai.

Konferencē piedalījās ievērojams skaits ekspertu no dažādām Eiropas Kopienas dalībvalstīm, kā arī Eiropas iestāžu pārstāvji, kas tika iepazīstināti ar dažāda veida procedūrām, kuras izmanto gan Eiropā, gan citur pasaulē⁽³⁾. Konferences dalībnieki kopumā bija vienprātīgi, ka īpašas Eiropas procedūras izstrāde patērētāju

prasībām un citām maza apmēra prasībām varētu pozitīvi ietekmēt tiesvedību Eiropas Kopienā, jo īpaši ņemot vērā iedzīvotāju pieaugošo mobilitāti un pārrobežu tirdzniecību, kā arī acīmredzamās grūtības, ar kādām privātpersonām un mazajiem uzņēmumiem nākas saskarties, cenšoties šādu prasību gadījumos panākt tiesisko aizsardzību.

⁽²⁾ Konference notika 1998. gada 22. un 23. jūnijā Daunholā (*Down Hall*), Hetfildhītā, Hertfordšīrā. Atsauce uz šo konferenci un tajā sagatavoto ziņojumu ir minēta Zaļās grāmatas 59. un 60. lappusē un 185. zemsvītras piezīmē.

⁽³⁾ Piemēram, delegātiem bija interesanti uzzināt par procedūrām maza apmēra prasībām Singapūrā, kur tās notiek tiešsaistē, un Lisabonā, kur tās izmanto maza apmēra patērētāju prasību izskatīšanai, tostarp dažu pārrobežu prasību gadījumos starp Portugāli un Spāniju.

1.3.2. Politiskais konteksts

Pēc Amsterdamas līguma stāšanās spēkā izskanēja vairāki politiski paziņojumi, no kuriem svarīgākie ir iekļauti secinājumos, kas tika pieņemti pēc Tamperes augstākā līmeņa sanāksmes — pirmās reizes, kad Eiropas Kopienas valstu valdību vadītāji tikās, lai apspriestu tiesiskuma jautājumus⁽⁴⁾. Pēc tam tika izveidota pasākumu programma Tamperes secinājumu īstenošanai⁽⁵⁾, kas vēlāk tika izvērstā Hāgas programmā⁽⁶⁾.

1.4. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām attīstība

1.4.1. Pirmie soļi priekšlikuma virzienā

Eiropas Komisija 2000. gadā uzņēmās iniciatīvu, izstrādājot anketu, lai izpētītu procedūru maza apmēra prasībām faktisko pieejamību Eiropas Kopienas dalībvalstīs⁽⁷⁾. Šai iniciatīvai sekoja Zaļā grāmata, kura tika publicēta, ņemot vērā ar Amsterdamas līgumu veiktos grozījumus EK līgumā un Tamperes secinājumus, un kurā bija iekļauti dažādi ierosinājumi par iespējamo rīcību, lai izpildītu jau pieņemtās politiskās saistības, jo īpaši uzsverot vajadzību pēc vienkāršotas procedūras maza apmēra prasībām, lai atvieglotu pieeju tiesu sistēmai. Zaļajā grāmatā bija ietverti arī jautājumi, kas attiecas uz Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem⁽⁸⁾.

⁽⁴⁾ Sk. regulas 4. apsvērumu un secinājumu 30. un 34. punktu, ar kuriem var iepazīties vietnē http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm un kuros attiecībā uz maza apmēra prasībām ir teikts: 30. punktā — “Eiropadome aicina Padomi, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, noteikt minimālos standartus, kas nodrošina (...) īpašus vienotus procesuālos noteikumus, lai maza apmēra patērētāju prasībās un komercietņu prasībās vienkāršotu un paātrinātu pārrobežu tiesvedību (...); 34. punktā — “Attiecībā uz civillietām Eiropadome aicina Komisiju izstrādāt priekšlikumu, lai turpinātu samazināt starpposma pasākumus, kas joprojām jāveic, lai lēmums vai spriedums pieteikuma saņēmējvalstī tiktu atzīts un izpildīts. Pirmām kārtām šie starpposma pasākumi būtu jāatceļ sadaļās attiecībā uz maza apmēra patērētāju prasībām jeb komercietņu prasībām (...).”

⁽⁵⁾ Sk. 1.B.4. sadaļu programmā, kas 2001. gada 15. janvārī publicēta *Oficiālajā Vēstnesī*, C 12/1, 4. lpp.; sk. arī regulas 5. apsvērumu.

⁽⁶⁾ Sk. 3.4.2. punktu programmā, kas 2005. gada 3. martā publicēta *Oficiālajā Vēstnesī*, C 53/1, 53. lpp.

⁽⁷⁾ Sk. Zaļās grāmatas 8. lappusē, 2. zemsvītras piezīmē minēto *Evelyne Serverin* ziņojumu “*Des Procedures de Traitement judiciaire des demandes de faible importance etc.*”, kuru 2001. gadā publicējis *Cachan*.

⁽⁸⁾ Zaļā grāmata – COM(2002) 746 galīgā redakcija, kas publicēta 2002. gada 20. decembrī; Zaļā grāmata ir minēta regulas 6. apsvērumā.

Komisija, kas jau agrāk bija sagatavojusi priekšlikumu Eiropas maksājuma rīkojuma procedūrai⁽⁹⁾, 2005. gada martā nāca klajā ar regulas priekšlikumu⁽¹⁰⁾. Regula, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, stājās spēkā 2009. gada 1. janvārī.

1.4.2. Sarunas un seši principi

Tā kā bija panākta vispārēja politiska vienošanās par to, ka pārrobežu lietu izskatīšanai kā alternatīvu dalībvalstu procedūrām būtu vēlams izstrādāt Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, sarunu dalībnieki varēja pievērsties procedūras būtībai. Viens no lielākajiem klupšanas akmeņiem izrādījās finanšu robežvērtības noteikšana, t. i., izpratne par to, kas ir maza apmēra prasība, — dažas dalībvalstis vēlējās noteikt samērā zemu robežvērtību, bet citas vēlējās, lai robežvērtība būtu tāda, kas ļautu izskatīt lielāko daļu patērētāju prasību. Eiropas Parlamenta un Padomes diskusijās šajā jautājumā galu galā tika panākts kompromiss.

Svarīgs pagrieziena punkts Padomes diskusijās bija brīdis, kad tieslietu ministri pieņēma vairākus principus, kam bija jāklūst tiklab par sarunu, kā pašas procedūras pamatu. Šie principi ir atrodami

2005. gada novembrī ministriem iesniegtajā prezidentvalsts dokumentā⁽¹¹⁾, un tie ir šādi:

- Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām pamatā būtu jābūt rakstiskai procedūrai, sk. regulas 5. panta 1. punktu un 14. apsvērumu;
- lieta būtu jāizskata mutiski, ja tiesa uzskata, ka tas ir vajadzīgs;
- lai nodrošinātu, ka procedūra ir paātrināta un efektīva, konkrētiem tās posmiem būtu jānosaka termiņi;
- lai atvieglotu lietu izskatīšanu un pierādījumu iegūšanu, būtu jāveicina moderno komunikācijas tehnoloģiju izmantošana, sk. regulas 8. pantu un 9. panta 1. punktu;
- juridiskai pārstāvībai nebūtu jābūt obligātai, sk. regulas 10. pantu;
- tiesai būtu jānodrošina, lai no zaudējušās puses piedzenamās izmaksas būtu samērīgas, ņemot vērā prasības summu, sk. regulas 16. pantu.

Kā redzams regulas tekstā, iepriekšējā rindkopā minētie principi ir pieņemti un veido svarīgu procedūras pamatu.

⁽⁹⁾ COM(2004) 173 galīgā redakcija, publicēts 2004. gada 25. maijā.

⁽¹⁰⁾ COM(2005) 87 galīgā redakcija, publicēts 2005. gada 15. martā.

⁽¹¹⁾ Prezidentvalsts 2005. gada 29. novembra paziņojums Padomei Nr. 15054/05; JUSTCIV 221/CODEC 1107.

1.4.3. Grozītā Regula, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām — pārskats

Eiropas procedūra maza apmēra prasībām tika izvērtēta 2013. gadā⁽¹²⁾, un tajā pašā gadā Eiropas Komisija publicēja ziņojumu⁽¹³⁾ un pieņēma priekšlikumu⁽¹⁴⁾, ar kuru tika grozīta regula. Galvenie secinājumi bija tādi, ka procedūra ir atvieglējusi maza apmēra prasību pārrobežu tiesvedību Eiropas Savienībā un ir samazinājusi izmaksas un tiesvedības ilgumu. Taču procedūra netika pietiekami plaši izmantota, jo tās piemērošanas joma bija ierobežota un dažu dalībvalstu tiesiskajā praksē trūka zināšanu un informācijas par šo procedūru. Tika konstatēti arī daži nebūtiski trūkumi noteikumos.

2015. gadā tika pieņemta Regula (ES) 2015/2421, ar kuru grozīja Regulu, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām. Regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, grozītā versija stājās spēkā 2017. gada 14. jūlijā. Vissvarīgākais grozījums ir procedūras finanšu robežvērtības paaugstināšana no 2000 EUR līdz 5000 EUR (2. pants). Citu grozījumu mērķis galvenokārt ir stiprināt distances saziņas tehnoloģiju izmantošanu, kā arī lietu mutisku

izskatīšanu (8. pants) un pierādījumu iegūšanu (9. pants), un ieviest dokumentu elektronisku izsniegšanu (13. pants) un tiesas nodevu distances norēķinus (15.a pants).

Citos grozījumos ir uzsvērtā rakstiskās procedūras prioritāte (5. pants), pastiprināta pusēm sniedzamā praktiskā palīdzība (11. pants) un precizēti pārskatīšanas obligātie standarti (18. pants). Regulā ir iekļauti arī jauni nosacījumi attiecībā uz prasību, ka tiesas nodevām ir jābūt samērīgām (15.a pants), uz izpildes apliecinājuma valodu (21.a pants) un uz tiesas izlīgumu izpildi (23.a pants).

Turklāt ar Regulu (ES) 2015/2421 tika grozīts arī viens Eiropas maksājuma rīkojuma procedūras nosacījums⁽¹⁵⁾. Minētās regulas 17. pants tagad paredz procesa pārcelšanu uz Eiropas procedūru maza apmēra prasībām gadījumos, kad ir iesniegts paziņojums par iebildumu pret maksājuma rīkojumu un kad Eiropas procedūra maza apmēra prasībām ir piemērojama.

⁽¹²⁾ Nākotnes regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, politisko risinājumu sociāli ekonomiskās ietekmes novērtējums (*Assessment of the socio-economic impacts of the policy options for the Future of the European Small Claims Regulation*), Gala ziņojums, RDT-L05-2010, Deloitte, Brisele, 19.7.2013.

⁽¹³⁾ COM(2013) 795 final.

⁽¹⁴⁾ COM(2013) 794 final.

⁽¹⁵⁾ Regula (EK) Nr. 1896/2006.

1.5. ES civiltiesību sistēmas attīstība un saikne ar citiem tiesību instrumentiem

1.5.1. Jaunu tiesību instrumentu izstrāde un *exequatur* atcelšana

Kopš Regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, stāšanās spēkā ir izveidoti vairāki jauni tiesību instrumenti un esošie instrumenti ir grozīti. Īpaša Regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, un Eiropas maksājuma rīkojuma procedūras novitāte bija *exequatur* atcelšana — procedūra, kas ļauj vienā dalībvalstī pieņemt spriedumu atzīt un izpildīt citā dalībvalstī. *Exequatur* atcelšana ir paredzēta arī pārrobežu tiesvedībā svarīgajā tiesību instrumentā — Regulā “Brisele I” (pārstrādāta redakcija)⁽¹⁶⁾ — taču tajā nav nekādu nosacījumu, kas atvieglotu maza apmēra prasību izskatīšanu. Turklāt Regulā “Brisele I” (pārstrādāta redakcija) paredzētie izpildes atteikuma pamatojumi, ko izpildes dalībvalstī var izmantot, piemērojot valsts procedūru, ir daudz plašāki, nekā paredz attiecīgi Regula, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, un Eiropas maksājuma rīkojuma regula, un var paātrināt sprieduma izpildi. Šīs rokasgrāmatas 7. nodaļā ir aplūkotas pārsūdzības un pārskatīšanas iespējas.

1.5.2. Mijiedarbība ar citiem tiesību instrumentiem — Eiropas maksājuma rīkojums un Regula “Brisele I” (pārstrādāta redakcija)

Divas regulas, kas ir visciešāk saistītas ar Regulu, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, ir Eiropas maksājuma rīkojuma regula un Regula “Brisele I” (pārstrādāta redakcija), kas minētas šīs rokasgrāmatas 1.5.1. punktā. Eiropas procedūru maza apmēra prasībām un Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra tika apspriestas vienā laikā un bija pirmās divas patiesi vienotās Eiropas civilprocesa procedūras. Eiropas procedūru maza apmēra prasībām attiecas gan uz apstrīdētiem, gan neapstrīdētiem prasījumiem pārrobežu lietās, kuru summa nepārsniedz 5000 EUR, savukārt Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra tiek piemērota tikai neapstrīdētiem prasījumiem, taču tās piemērošanu neierobežo nekāda noteikta maksimālā summa. Kā minēts šīs rokasgrāmatas 1.4.3. punktā, attiecības šo divu tiesību instrumentu starpā ir izklāstītas Eiropas maksājuma rīkojuma regulas 17. pantā, kurš uz Eiropas procedūru maza apmēra prasībām attiecas gadījumos, kad maksājums tiek apstrīdēts, ar nosacījumu, ka prasība ietilpst Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas jomā. Turklāt Eiropas maksājuma rīkojuma regulā paredzētie īpašie dokumentu izsniegšanas noteikumi jāpiemēro kā noteikumi pēc noklusējuma (Regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām 13. panta 4. punkts). Plašāku informāciju sk. arī šīs rokasgrāmatas 2.4.3. punktā.

⁽¹⁶⁾ Regula (ES) Nr. 1215/2012.

Regulai "Brisele I" (pārstrādāta redakcija) ir būtiska nozīme, nosakot, kurai tiesai ir jurisdikcija izskatīt Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām saņemtu prasību Regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, 4. panta izpratnē. Šajā sakarā prasības pieteikuma A veidlapā ir iekļauti minētajā regulā izklāstītie jurisdikcijas noteikumi. Arī Regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, 3. pantā, saskaņā ar kuru pārrobežu lietās tiek noteikts pušu domicils, ir minēta atsauce uz šo regulu. Turklāt atsevišķi Regulā, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, minētie termini ir interpretējami kopā ar Regulā "Brisele I" (pārstrādāta redakcija) minētajiem terminiem — jo īpaši tas attiecas uz jēdzienu "civillietas un komercietas" 2. panta 1. punkta izpratnē. Sk. 2.4.1. punktu turpmāk tekstā.

Citi tiesību instrumenti, kas ir svarīgi Regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, piemērošanai, ir Dokumentu izsniegšanas regula⁽¹⁷⁾ un Pierādījumu iegūšanas regula⁽¹⁸⁾ — tās ir piemērojamas kā noteikumi pēc noklusējuma tiktāl, cik Regulā, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, nav īpašu noteikumu par dokumentu izsniegšanu vai pierādījumu iegūšanu pārrobežu lietās. Sk. arī šīs rokasgrāmatas 2.4.2. punktu.

1.5.3. Eiropas strīdu alternatīvas izšķiršanas un strīdu izšķiršanas tiešsaistē (SIT) instrumenti

Eiropas procedūra maza apmēra prasībām būtu jāaplūko, ņemot vērā ES civiltiesību sistēmas mērķi strīdus risināt pēc iespējas labāk. Aizvien lielāku nozīmi dalībvalstīs iegūst strīdu alternatīvas izšķiršanas shēmas tādu patērētāju strīdu un nelielu uzņēmumu strīdu jomā, kuru izskatīšanai ir piemērota Eiropas procedūra maza apmēra prasībām. Lai atvieglotu strīdu izšķiršanu ārpus tiesas, 2008. gada Mediācijas direktīvā⁽¹⁹⁾ ir izklāstīti obligātie noteikumi attiecībā uz mediāciju pārrobežu strīdu izskatīšanā. 2013. gadā tika pieņemta Direktīva par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu⁽²⁰⁾ un Regula par patērētāju strīdu izšķiršanu tiešsaistē (SIT regula)⁽²¹⁾. Direktīva par strīdu alternatīvu izšķiršanu ir piemērojama gan iekšzemes, gan pārrobežu lietām un ietver noteikumus par strīdu alternatīvas izšķiršanas struktūrām un procedūrām, par informāciju, kas sniedzama patērētājiem un tirgotājiem, un par sadarbību starp strīdu alternatīvas izšķiršanas struktūrām un izraudzītajām valsts iestādēm. Ar SIT regulu tika izveidota platforma strīdu izšķiršanai tiešsaistē (**SIT platforma**), kurā var iesniegt sūdzības, lai tās izskatītu attiecīgās valsts kvalificētās strīdu alternatīvas izšķiršanas struktūras⁽²²⁾.

⁽¹⁷⁾ Regula (EK) Nr. 1393/2007.

⁽¹⁸⁾ Regula (EK) Nr. 1206/2001.

⁽¹⁹⁾ Direktīva 2008/52/EK.

⁽²⁰⁾ Direktīva 2013/11/ES.

⁽²¹⁾ Regula (ES) Nr. 524/2013.

⁽²²⁾ Sk. <http://www.odreurope.com/eu-odr-platform>

2

OTRĀ NODAĻA

Eiropas procedūra maza apmēra prasībām: piemērošanas joma

Regulas piemērošanas joma ir noteikta tās 2. un 3. pantā. Vissvarīgākie aspekti ir finanšu robežvērtība, priekšmets un prasību pārrobežu raksturs. Ja prasība neietilpst regulas piemērošanas jomā, tiesa informē par to prasītāju. Ja prasītājs neatsauc prasību, lietu izskata saskaņā ar procesuālajiem noteikumiem, kas ir spēkā dalībvalstī, kurā notiek procedūra (4. panta 3. punkts).

2.1. Regulas materiālā piemērošanas joma

Regulā ir paredzēti divi Eiropas procedūras maza apmēra prasībām materiālās piemērošanas jomas elementi, proti, saskaņā ar procedūru iesniedzamo prasību finanšu robežvērtība un prasības priekšmets. Principā piemērošanas joma ietver visas prasības, uz kuru priekšmetu attiecas vispārējais apzīmējums "civillietas un komercietas", taču ar vairākiem ierobežojumiem un izņēmumiem. Jēdzienu "civillietas un komercietas" Eiropas Savienības Tiesa ir interpretējusi plaši.

2.1.1. Eiropas maza apmēra prasību finanšu robežvērtība

Kopš grozījumiem, kas tika veikti ar Regulu (ES) 2015/2421 (sk. šīs rokasgrāmatas 1.4.3. punktu), Eiropas procedūra maza apmēra prasībām ir piemērojama prasībām, kuru summa nepārsniedz 5000 EUR. Līdzīgas maksimālās robežvērtības tiek izmantotas arī valstu maza apmēra

prasību procedūrās, taču to apmērs dažādās dalībvalstīs atšķiras. Šis ierobežojums attiecas arī uz pretprasību, un, ja pretprasība ir lielāka par noteikto robežvērtību, prasību un pretprasību turpina izskatīt saskaņā ar valsts procesuālajiem tiesību aktiem (5. panta 7. punkts).

2. panta 1. punktā ir norādīts, kā nosakāma prasības summa. Pirmkārt, summu nosaka dienā, kad tiesa, kam ir jurisdikcija izskatīt prasību, saņem prasības pieteikumu. Otrkārt, summu aprēķina, neņemot vērā procentus, kas tiek pieprasīti par pamatprasības summu, izdevumus un izmaksātas summas, ko varētu pieskaitīt prasījumam. Šis izņēmums neizslēdz, piemēram, atsevišķu prasību, kas attiecas vienīgi uz jau atmaksāta parāda procentu maksājumiem⁽²³⁾.

2.1.2. Priekšmets — monetāras un nemonetāras prasības

Atšķirībā no Eiropas maksājuma rīkojuma procedūras, kas attiecas tikai uz monetārām prasībām, saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām izskatāmas prasības var būt arī nemonetāras, un tas ir paredzēts prasības pieteikuma veidlapas 7. daļā (norādījumus par veidlapas aizpildīšanu sk. šīs rokasgrāmatas 3.2. punktā). Nemonetāras prasības gadījumā prasītājs var, piemēram, pieprasīt rīkojumu, lai novērstu tādus civiltiesību pārkāpumus kā īpašuma robežu pārkāpšana vai īpašuma bojāšana, vai censties panākt, piemēram, preču piegādes

⁽²³⁾ Sk. 4.5. punktu turpmāk tekstā par pretprasības vērtības ietekmi, nosakot, vai prasība ietilpst vai neietilpst regulas piemērošanas jomā.

saistību vai citu līgumsaistību izpildi. Ja prasība ir nemonetāra, jānorāda aprēķinātā prasības summa, kas nepārsniedz Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām noteikto finanšu robežvērtību.

2.1.3. Priekšmets — no piemērošanas jomas izslēgtās lietas

2.1.3.1. Vispārēji izņēmumi

Saskaņā ar regulu dažas lietas ir skaidri izslēgtas no Eiropas procedūras maza apmēra prasībām materiālās piemērošanas jomas, lai gan citādi varētu uzskatīt, ka tās ietilpst “civillietu un komerclietu” lokā. Regulā ir precizēts, ka tā neattiecas uz nodokļu, muitas un administratīvām lietām, kā arī uz valstu atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot publisku varu (*acta iure imperii*). Ja prasība attiecas uz šādiem no piemērošanas jomas izslēgtiem jautājumiem, tiesa, kas saņem prasību, parasti pēc savas ierosmes to noraida kā tādu, uz kuru neattiecas Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas joma.

2.1.3.2. Konkrēti izņēmumi saskaņā ar 2. panta 2. punktu

Regulā turklāt ir precizēts, ka to nepiemēro dažām citām konkrētām lietām, lai gan varētu uzskatīt, ka uz tām ir attiecināms jēdziens “civillietas un komerclietas”. Šie 2. panta 2. punktā minētie izņēmumi, kas ir plašāki un nav gluži tādi paši kā Eiropas maksājuma rīkojuma regulā paredzētie izņēmumi, ir norādīti ierāmējumā.

- (a) fizisko personu juridiskais statuss vai tiesīspēja un rīcīspēja;
- (b) īpašumtiesības, kas izriet no laulības attiecībām vai attiecībām, kuru ietekmi saskaņā ar šādām attiecībām piemērojamiem tiesību aktiem uzskata par pielīdzināmu laulības ietekmei;
- (c) uzturēšanas saistības, kas izriet no ģimenes, vecāku un bērnu, laulības vai radniecības attiecībām;
- (d) testamenti un mantošana, tostarp uzturēšanas saistības, kas rodas nāves gadījumā;
- (e) bankrots, ar maksātnespējīgu uzņēmējsabiedrību vai citu juridisko personu likvidāciju saistītas procedūras, tiesas rīkojumi, mierizlīgumi un līdzīgas procedūras;
- (f) sociālais nodrošinājums;
- (g) šķirējtiesa;
- (h) darba tiesības;
- (i) nekustama īpašuma īre, izņemot naudas prasījumus;
- (j) privātās dzīves un personas tiesību aizskārumi, tostarp neslavas celšana.

2.1.4. Priekšmets — piemērošanas jomā iekļautās lietas

2.1.4.1. Civillietas un komercietas — vispārīgi principi

Tematiskā ziņā Eiropas procedūras maza apmēra prasībām materiālā piemērošanas joma pirmām kārtām ietver lietas, ko uzskata par *civillietām un komercietām*. Kā norādīts 2. panta 1. punktā, saskaņā ar regulu šā jēdziena nozīme nav atkarīga ne no tā, kāda tiesa ir iesaistīta prasības izskatīšanā, ne no dalībvalstu tiesību aktiem. Jāsaprot arī, ka tā atbilst šo vārdu autonomajai interpretācijai, kas izmantota citos ES tiesību instrumentos, tostarp Regulā “Brisele I” (pārstrādāta redakcija) un Eiropas maksājuma rīkojuma regulā.

2.1.4.2. Jēdziena “civillietas un komercietas” nozīme

Šis izteiciens regulā nav definēts, taču parasti saprot, ka civillietas, no vienas puses, un publisko tiesību lietas, no otras puses, ir nošķirtas, un Eiropas Savienības Tiesa ir pieņēmusi vairākus spriedumus, kuros ir noteikts šis nošķiršanas apmērs un sekas dažādu tiesību instrumentu kontekstā. Neraugoties uz šo nošķiršanu, Eiropas Savienības Tiesa ir paudusi viedokli, ka dažas publisko tiesību lietas tomēr būtu uzskatāmas par tādām, kas atbilst jēdziena “civillietas un komercietas” nozīmei. Zināmā mērā tas atkarīgs no lēmumiem, ko Eiropas Savienības Tiesa pieņēmusi, interpretējot citus tiesību instrumentus, jo īpaši Regulu “Brisele I” (pārstrādāta redakcija) un tās priekšgājēju dokumentus. Plašāku informāciju par šiem lēmumiem sk. 2.1.5. punktā.

2.1.5. Civillietas un komercietas Eiropas Savienības Tiesas interpretācijā

2.1.5.1. Autonoma nozīme

Eiropas Savienības Tiesa vairākos spriedumos ir paudusi viedokli, ka, lai nodrošinātu no attiecīgajiem tiesību instrumentiem izrietošo tiesību un pienākumu vienlīdzīgu un vienveidīgu piemērošanu, terminu "civillietas un komercietas" nevar interpretēt, atsaucoties tikai uz vienu tiesību sistēmu, bet tam jāpiešķir autonoma nozīme, kas izriet no attiecīgo ES tiesību aktu mērķiem un sistēmas un vispārējiem principiem, uz kuriem pamatojas valstu tiesību sistēmu kopums. Eiropas Savienības Tiesa ir vispārīgi atzinusi, ka, lemjot par to, vai strīdam ir civils un komerciāls raksturs, būtiski ir divi elementi:

- strīda priekšmets un līdz ar to tiesvedības pamats un veids;
- iesaistītās puses un viņu attiecību veids.

Piemēru par Eiropas Savienības Tiesas argumentāciju šajā jautājumā sk. spriedumā lietā *Apostolides / Orams*⁽²⁴⁾, kurā Tiesas nostāja

attiecībā uz Regulu "Brisele I" (Regulas "Brisele I" (pārstrādāta redakcija) priekšgājēja) ir apkopota šādi:

"(..) jāatgādina, ka, lai pēc iespējas nodrošinātu tiesību un pienākumu, kas dalībvalstīm un ieinteresētajām personām izriet no Regulas Nr. 44/2001, vienlīdzību un vienveidību, jēdziens "civillietas un komercietas" nav jāinterpretē kā vienkārša atsauce uz vienas vai otras attiecīgās valsts tiesībām. Minētais jēdziens "civillietas un komercietas" ir jāuzskata par autonomu jēdzienu, kurš jāinterpretē, atsaucoties, pirmkārt, uz minētās regulas mērķiem un sistēmu un, otrkārt, uz vispārējiem principiem, kas izriet no visām valstu tiesību sistēmām. Jēdziena "civillietas un komercietas" autonomas interpretācijas rezultātā daži tiesu nolēmumi tiek izslēgti no Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomas tādu elementu dēļ, kuri raksturo juridiskās attiecības starp lietas dalībniekiem vai tiesvedības priekšmetu (..)".

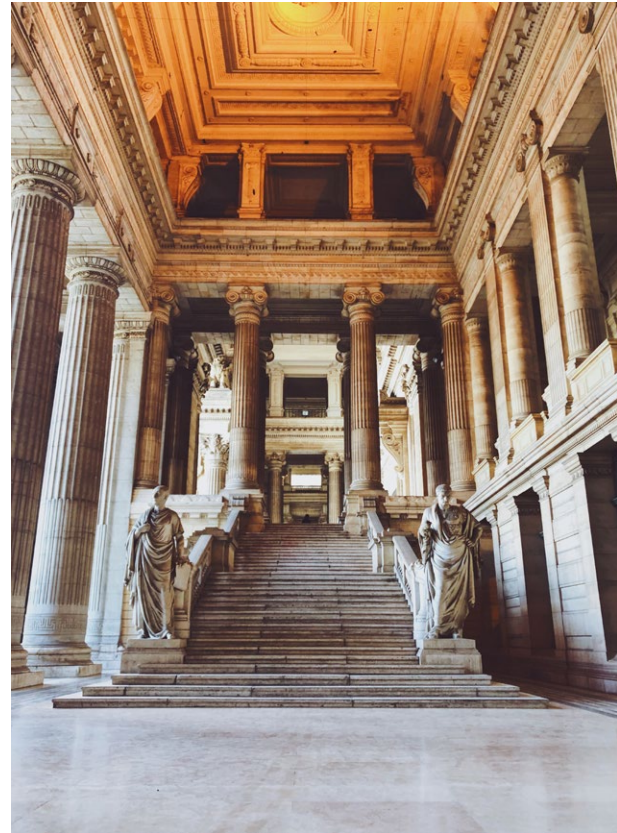
⁽²⁴⁾ Sk. 2009. gada spriedumu lietā C-420/07, Krājums, I-3571. lpp., jo īpaši 41. un 42. punktu, kurā Tiesa cita starpā atsaucas uz 1976. gada spriedumu lietā C-29/76 *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG / Eurocontrol*, *Recueil*, 1541. lpp. un nesenāko 2007. gada spriedumu lietā C-292/05 *Lechoritou / Dimisiotis Omospondikis Dimokratias tis Germanias*, Krājums, I-1519. lpp.).

2.1.5.2. Tiesvedība, kurā iesaistītas valsts iestādes

Attiecībā uz tiesvedību, kurā iesaistītas valsts iestādes, Tiesa ir norādījusi, ka lieta nav “civillieta vai komerclieta”, ja tā attiecas uz strīdu starp valsts iestādi un privātpersonu un valsts iestāde ir rīkojusies, īstenojot publisku varu. Tāpēc Tiesa ir nošķīrusi publiskās varas aktus (*acta iure imperii*), uz kuriem Eiropas procedūras maza apmēra prasībām izpratnē jēdziens “civillietas vai komerclietas” neattiecas, un privāttiesiskus aktus (*acta iure gestionis*), kuri parasti ir komerciāla rakstura darbības, ko veic valsts, un kuri ir iekļauti šajā jēdzienā. Tiesa ir komentējusi šo jautājumu arī spriedumā lietā *Apostolides*⁽²⁵⁾:

“(..) Tiesa ir uzskatījusi, ka, lai gan noteiktas tiesvedības starp valsts iestādi un privāttiesību subjektu var ietilpt minētajā jēdzienā, tas tā nav gadījumā, ja valsts iestāde rīkojas, īstenojot publisko varu (...). Ja kāds lietas dalībnieks īsteno publisko varu, izmantojot plašas pilnvaras salīdzinājumā ar tiesību normām, kas piemērojamas attiecībām starp privātpersonām, tad tas izslēdz šādu lietu no civillietu un komerclietu kategorijas (...)”.

⁽²⁵⁾ Sk. 17. zemsvītras piezīmi.

2.1.5.3. Eiropas Savienības Tiesas spriedumi, kas ilustrē lietu nošķiršanu

Praksē ne vienmēr ir viegli nošķirt lietas, kas nav iekļautas jēdzenā "civillietas un komercietas", un lietas, kas tajā ir iekļautas. Tiesa ir analizējusi šo jautājumu vairākās konkrētās lietās, kuru piemēri ir sniegti ierāmējumā turpmāk tekstā.

Prasības, ko Tiesa ir atzinusi par civilprasībām un komercprasībām

Lieta C-172/91 *Sonntag / Waidmann* (Recueil, 1993. g., I-1963. lpp.): prasība, kas pēc būtības ir civilprasība un attiecas uz kompensāciju par miesas bojājumiem, kuri personai nodarīti noziedzīgā nodarījumā. Tiesvedība neietilpst jēdziena "civillietas vai komercietas" jomā, ja kaitējuma nodarītājs jāuzskata par valsts iestādi, kas rīkojusies, īstenojot publisku varu (šajā gadījumā Tiesa neuzskatīja, ka skolotājs, kas uzraudzīja skolēnus, "rīkojās, īstenojot publisku varu").

Lieta C-167/00 *Verein für Konsumenteninformation / Karl Heinz Henkel*, (Recueil, 2002. g., I-8111. lpp.): prasība, ko preventīvi iesniegusi patērētāju tiesību aizsardzības organizācija, lai nepieļautu, ka tirgotājs līgumos ar privātpersonām izmanto negodīgus līguma noteikumus.

Lieta C-271/00 *Gemeente Steenberghe / Baten* (Recueil, 2002. g., I-10489. lpp.): prasība saskaņā ar regresa tiesībām, ar kuru valsts

iestāde vēlas no privāttiesību subjekta piedzīt naudas līdzekļus, ko tā izmaksājusi sociālās palīdzības veidā šīs personas šķirtajam laulātajam un bērnam, ja šādas prasības iesniegšanas pamats un detalizēti noteikumi ietverti vispārējos tiesību aktos, kas attiecas uz uzturēšanas saistībām. Ja prasība saskaņā ar regresa tiesībām pamatojas uz tiesību normām, ar kurām likumdevējs valsts iestādei piešķir īpašas prerogatīvas, nevar uzskatīt, ka šāda prasība ietilpst civillietu kategorijā.

Lieta C-266/01 *Préservatrice foncière TIARD / Netherlands* (Recueil, 2003. g., I-4867. lpp.): valsts prasība, lai persona, kas ir privāttiesību subjekts, izpildītu privāttiesību galvojuma līgumu, kas noslēgts, lai atļautu trešai personai iesniegt šīs valsts prasīto un noteikto galvojumu, ja saskaņā ar galvojuma līgumu tiesiskās attiecības starp kreditoru un galvotāju neatbilst situācijai, kad valsts izmanto plašas pilnvaras salīdzinājumā ar tiesību normām, kas piemērojamas attiecībām starp privātpersonām.

Lieta C-265/02 *Frahuil SA / Assitalia*, (Recueil, 2004. g., I-1543. lpp.): prasība, kas kā tiesiskā subrogācija ierosināta pret importētāju, kurš nebija nomaksājis muitas nodevas galvotājam, kas minētās nodevas bija nomaksājis muitas iestādēm, pildot galvojuma līgumu, saskaņā ar kuru tas bija apņēmies galvot muitas iestādēm minēto nodevu, kas jānomaksā ekspeditoram, kurš sākotnēji bija saņēmis galvenā parādnieka rīkojumu nomaksāt parādu, ir jāuzskata par atbilstošu jēdzienam "civillietas un komercietas".

Lieta *Apostolides* (sk. iepriekš tekstā): prasība par tāda rīkojuma atzīšanu un izpildi, kurā piespriests maksāt zaudējumu atlīdzību par prettiesisku zemes īpašuma valdījumu, tā nodošanu un atjaunošanu sākotnējā izskatā, kā arī jebkādu prettiesisku darbību izbeigšanu, ja pamata lietā pastāv strīds starp privātpersonām un prasība nav vērsta pret kāda lietas dalībnieka rīcību vai procesiem, ar ko tiek īstenota publiska vara, bet gan pret privātpersonu veiktām darbībām.

Lieta 406/09 *Realchemie Nederland BV / Bayer CropScience AG* (ECLI:EU:C:2011:668): prasība par tāda rīkojuma atzīšanu un izpildi, kurā piespriests maksāt naudas sodu, lai panāktu, ka tiek ievērots civillietā vai komercietā pieņemts spriedums, proti, spriedums lietā par pārkāpumu, kas aizskar intelektuālā īpašuma tiesības, kuru īpašnieks privāto tiesību attiecībās ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Lieta C-551/159 *Pula Parking d.o.o. / Sven Klaus Tederahn* (ECLI:EU:C:2017:193): izpildes procedūra, ko vietējai pārvaldes iestādei piederoša sabiedrība ir uzsākusi pret citā dalībvalstī dzīvojošu fizisko personu, lai piedzītu nesamaksātu parādu par tādas publiskas autostāvvietas izmantošanu, kuras pārvaldīšanu minētā pārvaldes iestāde ir uzticējusi šai sabiedrībai, kuram nav nekāda sodoša rakstura, bet kas ir vienīgi atlīdzība par sniegto pakalpojumu, ir uzskatāma par civillietu un komercietu.

Prasības, ko Tiesa nav atzinusi par civilprasībām un komercprasībām

Lieta *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG / Eurocontrol* (sk. iepriekš tekstā): ar starptautisku līgumu izveidotas valsts iestādes prasība piedzīt no privātpersonas maksu par tās aprīkojuma un pakalpojumu izmantošanu, ņemot vērā, ka šāda izmantošana bija obligāta un maksa bija noteikta vienpusēji.

Lieta C-814/79 *Niederlande / Rüffer* (Recueil, 1980. g., 3807. lpp.): valsts iestādes, kas, īstenojot publisku varu, pilda publisko ūdensceļu policijas pienākumus, prasība pret kuģa īpašnieku par izmaksu piedziņu, kas radušās, aizvācot no ūdensceļiem sadursmē cietuša kuģa vraku.

Lieta *Lechoritou / Dimosiotis Omospondikis Dimokratias tis Germanias*⁽²⁶⁾ (sk. iepriekš tekstā): karalaika masu slepkavībās bojāgājušo un izdzīvojušo personu pārstāvju prasība pret attiecīgo valsti par kaitējuma atlīdzināšanu saistībā ar tās bruņoto spēku darbībām.

⁽²⁶⁾ Sk. 17. zemsvītras piezīmi.

2.2. Regulas ģeogrāfiskā piemērošanas joma

2.2.1. Vispārējā ģeogrāfiskā piemērošanas joma

Regulu par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām piemēro visās dalībvalstīs, izņemot Dāniju (38. apsvērumš).

2.2.2. Pārrobežu lietas

Eiropas procedūra maza apmēra prasībām attiecas vienīgi uz lietām, kas definētas kā pārrobežu lietas, t. i., tādas, kurās vismaz vienai pusei domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, nevis tajā, kur atrodas tiesa, kas izskata prasību (definīciju sk. regulas 3. panta 1. punktā). Regulas (ES) 2015/2421 5. apsvērumā ir noteikts, ka par pārrobežu lietu būtu jāuzskata lieta, kurā vismaz vienas iesaistītās puses domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā dalībvalstī, kam šī regula ir saistoša un kas nav dalībvalsts, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību. Frāzes "šī regula ir saistoša" pievienošana nozīmē, ka šāda situācija nepastāv, ja puses, kuras pastāvīgā dzīvesvieta vai domicils nav dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību, pastāvīgā dzīvesvieta vai domicils ir Dānijā.

3. panta 3. punktā ir minēts, ka, nosakot, vai attiecīgā lieta ir pārrobežu lieta, noteicošais aspekts ir datums, kurā prasības pieteikuma veidlapa

saņemta kompetentajā tiesā. Jāievēro, ka šā nosacījuma faktiskais pamats jānorāda prasības pieteikuma A veidlapas 5. daļā.

2.2.2.1. Prasītāji no trešām valstīm

Ņemot vērā pārrobežu lietu definīciju un Regulas "Brisele I" (pārstrādāta redakcija) jurisdikcijas noteikumu ietekmi, dažos gadījumos Eiropas procedūru maza apmēra prasībām pret atbildētājiem, kuru domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir ES, var izmantot prasītāji, kuru domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir trešā valstī. Tas var notikt, ja atbildētāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, nevis tajā, kur atrodas kompetentā tiesa, jo tad šī puse neatrodas tajā pašā valstī, kur atrodas tiesa, un ir ievēroti 3. panta 1. punkta nosacījumi.

2.2.2.2. Atbildētāji no trešām valstīm

Arī prasītāji, kuru domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, nevis tajā, kur atrodas kompetentā tiesa, saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām var iesniegt prasību pret atbildētājiem, kuru domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir ārpus ES. Tiesa, kura atrodas ES, šādos gadījumos var uzņemties jurisdikciju saskaņā ar pamatojumu, kas izklāstīts attiecīgā ES tiesību instrumentā, piemēram, Regulā "Brisele I" (pārstrādāta redakcija).

2.3. Piemērojamība laikā

Regula par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām tiek piemērota visās dalībvalstīs, izņemot Dāniju, no 2009. gada 1. janvāra. Taču prasību saskaņā ar procedūru var iesniegt arī tad, ja tā attiecas uz notikumiem pirms šīs dienas, ar noteikumu, ka nav beidzies prasības pamatā esošo saistību noilguma termiņš un saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem nav noilgušas tiesības vērsties tiesā. Ar Regulu (ES) 2015/2421 veiktie grozījumi tiek piemēroti no 2017. gada 14. jūlija.

2.4. Citu ES instrumentu piemērojamība

2.4.1. Regula “Brisele I” (pārstrādāta redakcija)

2.4.1.1. Jurisdikcijas noteikumi

Regulā par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām nav noteikumu par jurisdikciju, tāpēc, lai noteiktu tiesu kompetenci Regulas par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām 4. panta izpratnē, jāizmanto Regulā “Brisele I” (pārstrādāta redakcija) paredzētie noteikumi. Plašāku skaidrojumu par šo jautājumu saistībā ar Eiropas procedūras maza apmēra prasībām darbību sk. 3.1.1. punktā sadaļā par procedūras uzsākšanu.

2.4.1.2. Spriedumu atzīšana un izpilde

Viens no Eiropas procedūras maza apmēra prasībām svarīgākajiem aspektiem ir *exequatur* atcelšana, kas nozīmē, ka saskaņā ar procedūru pieņemts spriedums tiek atzīts un to var izpildīt citā ES dalībvalstī un sprieduma turētājam nav jāiegūst izpildāmības deklarācija. Kā norādīts 1.5.1. punktā, *exequatur* atcelšana ir paredzēta arī Regulā “Brisele I” (pārstrādāta redakcija), un tajā ir paredzēti daudz plašāki atteikuma pamatojumi, ko var izmantot, piemērojot valsts procedūru. Regulā ir paredzēta atsevišķa izpildes procedūra, kas aprakstīta šīs rokasgrāmatas 8.2. punktā šim tematam veltītajā sadaļā. Jāievēro, ka Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemtu spriedumu izpildei vēl var izmantot Regulas “Brisele I” (pārstrādāta redakcija) noteikumus par spriedumu atzīšanu un attiecīgās procedūras izvēle ir tās personas ziņā, kurai labvēlīgs spriedums pieņemts.

2.4.2. Dokumentu izsniegšanas regula un Pierādījumu iegūšanas regula

Abas šīs regulas ir piemērojamas Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām, ņemot vērā, ka tās vispārīgi attiecas uz civilprasībām gadījumos, kad no vienas ES dalībvalsts uz citu dalībvalsti jānosūta dokumenti un vienā ES dalībvalstī jāiegūst pierādījumi no citas dalībvalsts (sk. arī šīs rokasgrāmatas 1.5.2. punktu). Taču Regulā par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām ir iekļauti daži noteikumi, kas attiecas tiklab uz dokumentu izsniegšanu, kā uz pierādījumu

iegūšanu un kam ir priekšroka salīdzinājumā ar citu tiesību instrumentu vispārīgajiem noteikumiem (attiecīgi 13. un 9. pants). Tajā ir iekļauti arī daži noteikumi par dokumentu izsniegšanu, kas ir pārņemti no Eiropas maksājuma rīkojuma regulas un kam arī ir priekšroka salīdzinājumā ar Dokumentu izsniegšanas regulas noteikumiem, ciktāl tie ir atšķirīgi (13. panta 4. punkts).

2.4.3. Eiropas izpildes rīkojuma regula un Eiropas maksājuma rīkojuma regula

2.4.3.1. Līdzības un atšķirības salīdzinājumā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām

Abas šīs regulas zināmā mērā var grupēt kopā ar Regulu par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, jo tām ir kopīgi daži pamatelementi, piemēram, vienkāršoti noteikumi par atzīšanu un izpildi, atceļot *exequatur*, un noteikumi par attiecīgajās procedūrās pieņemtu lēmumu un izsniegtu apliecinājumu pārskatīšanu gadījumos, kad nav ievēroti daži obligāti standarti. Tādēļ līdztekus iepriekšējā apakšpunktā minētajiem noteikumiem par dokumentu izsniegšanu Regulā par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām ir pārņemti arī daži Eiropas izpildes rīkojuma regulas noteikumi par lēmumu pārskatīšanu, attiecinot tos uz Eiropas procedūru maza apmēra prasībām.

Vēl viena iezīme, kas ir kopīga visām trim regulām, ir principa par spriedumu savstarpēju atzīšanu civillietās ieviešana praksē. To

galvenais mērķis ir pārrobežu lietās vienkāršot un paātrināt kreditoru tiesību atzīšanu un ievērošanu Eiropas Savienībā. Šajā ziņā tās sekmē gan patiesas tiesiskuma telpas izveidi Eiropas Savienībā, gan vienotā tirgus izveidi. Regulām ir atšķirīga piemērošanas joma — ne visas no tām var izmantot katrā pārrobežu civillietā.

Turklāt jāievēro, ka, lai gan starp trim regulām ir līdzības, pastāv arī kāda ļoti svarīga atšķirība. Eiropas procedūra maza apmēra prasībām atšķirībā no Eiropas izpildes rīkojuma un Eiropas maksājuma rīkojuma procedūras attiecas tiklab uz apstrīdētiem, kā neapstrīdētiem prasījumiem. Tāpēc potenciāliem prasītājiem jau sākumā jāizlemj, kura no procedūrām viņiem būtu vispiemērotākā, bet tas ļoti lielā mērā ir atkarīgs no katras lietas faktiskajiem apstākļiem, jo īpaši no tā, vai ir ticams, ka prasība tiks apstrīdēta, un, protams, arī no attiecīgās prasības summas.

2.4.3.2. Eiropas izpildes rīkojuma, Eiropas maksājuma rīkojuma un Eiropas procedūras maza apmēra prasībām izmantošanas salīdzinājums

Eiropas izpildes rīkojums ir piemērots tikai tad, ja jāizpilda spriedums lietā par neapstrīdētu prasījumu, tiesas izlīguma gadījumos vai gadījumos, kad pienākumi ir paredzēti publiskā aktā, kas izpildāms izcelsmes dalībvalstī. Eiropas izpildes rīkojuma regulā ir noteikts, kas saskaņā ar to ir lieta par neapstrīdētu prasījumu, — principā tā ir lieta par prasījumu, ko parādnieks nekad nav apstrīdējis, un kurā spriedums

tiek pieņemts *in absentia* jeb aizmuguriski, vai par prasījumu, ko parādnieks sākotnēji ir apstrīdējis, bet vēlāk no apstrīdēšanas atteicies.

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra ir īpaši piemērota, ja prasītājs vēlas panākt neapstrīdēta prasījuma izpildi, — prasītājam jāiesniedz pieteikums tiesai, kas pēc tā atzīšanas par pieņemamu izdod rīkojumu un nodod to atbildētājam, kurš var iesniegt paziņojumu par iebildumu, bet turpmāka tiesvedība saskaņā ar Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru nav paredzēta, jo gadījumā, ja atbildētājs vienkārši iebilst pret rīkojuma izdošanu, lietas izskatīšanu saskaņā ar Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru izbeidz un tiesvedību turpina atbilstoši parasta civilprocesa noteikumiem; ja atbildētājs pēc rīkojuma izsniegšanas pret to neiebilst, prasītājs var veikt maksājuma saņemšanai vajadzīgos izpildes pasākumus. Šī procedūra ir īpaši piemērota prasītājiem, kam jāatgūst daudzi prasījumi, piemēram, energoapgādes un līdzīgiem uzņēmumiem, kuri vēlas piedzīt parādus no klientiem, kas nemaksā par saņemtajiem pakalpojumiem.

Lai gan Eiropas izpildes rīkojuma un Eiropas maksājuma rīkojuma piemērošanas joma ir līdzīga, tie atšķiras tādā ziņā, ka ar Eiropas izpildes rīkojumu tiek apstiprināts, ka saskaņā ar vienas dalībvalsts procedūru pieņemts lēmums ir izpildāms citā dalībvalstī, bet Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra ir atsevišķa ES procedūra, ko visās dalībvalstīs lielākoties īsteno vienādi. Kreditoriem jāizlemj, kuru no šīm procedūrām izmantot, lai piedzītu neapstrīdētu prasījumu vai prasījumu, kas, visticamāk, netiks apstrīdēts. Eiropas maksājuma

rīkojuma procedūra ir īpaši piemērota kreditoriem, kas vēlas piedzīt prasījumus vairākās dalībvalstīs, jo viņiem jāiepazīstas tikai ar vienu procedūru, nevis attiecīgo dalībvalstu tiesību sistēmās paredzētajām dažādajām procedūrām.

Eiropas procedūra maza apmēra prasībām atšķiras no abām pārējām procedūrām ar to, ka tā attiecas tiklab uz apstrīdētiem, kā neapstrīdētiem prasījumiem, kuru summa nepārsniedz 5000 EUR, tāpēc šo procedūru var izmantot pārrobežu lietās, kurās tiek apstrīdēts šāda apmēra prasījums. Ja prasītājs uzskata, ka prasība netiks apstrīdēta, piemērotāka var būt Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra, kas ir vienīgā īpašā atsevišķā ES procedūra, kuru var izmantot pārrobežu tiesvedībā, ja prasības summa pārsniedz 5000 EUR.

2.4.4. Citi ES tiesību instrumenti

Jāatceras, ka regulas materiālās piemērošanas jomas dēļ uz prasībām saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām katrs savā izpratnē attiecas dažādi ES tiesību instrumenti. Kā divus piemērus var minēt Regulu "Roma I" un Regulu "Roma II" par tiesību aktiem, kas piemērojami attiecīgi līgumsaistībām un ārpuslīgumiskām saistībām. Vienā no šīm regulām paredzētie noteikumi noteiks, kādi tiesību akti ir piemērojami konkrētai prasībai saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, tieši tāpat kā prasībām saskaņā ar jebkuru citu procedūru.

Saistībā ar prasībām, kas celtas saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, jāievēro arī, ka atkarībā no konkrētās prasības priekšmeta var būt arī citi ES tiesību instrumenti, kas var attiekties uz šo priekšmetu. Piemēram, uz prasību var attiekties ES patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktu piemērošanas joma, tāpēc prasības apstrīdēšanas gadījumā pušu tiesības un pienākumus var ietekmēt šo tiesību aktu noteikumi. Šīs rokasgrāmatas 1.5.3. punktā ir izklāstīti ES noteikumi attiecībā uz strīdu alternatīvu izšķiršanu un SIT un ir minēta patērētājiem pieejamā iespēja attiecīgā gadījumā iesniegt prasību, izmantojot SIT platformu.

2.5. Attiecības ar valsts tiesību aktiem

2.5.1. Valsts procesuālās tiesības

Valsts tiesību aktiem Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām ir divējāda loma. Pirmkārt, attiecībā uz pašu procedūru regulā ir skaidri norādīts, ka saskaņā ar regulas noteikumiem Eiropas procedūras maza apmēra prasībām pamatā ir tās dalībvalsts procesuālie tiesību akti, kurā notiek procedūra (26. pants). Turklāt regulā ir īpaši noteikts, ka dažos konkrētos procedūras posmos jāpiemēro valsts tiesību akti, piemēram, dalībvalstīm jānorāda, vai saskaņā ar to procesuālo tiesību noteikumiem ir iespējams iesniegt pārsūdzību par Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemtu spriedumu (17. pants), un valsts tiesību akti jāpiemēro gadījumos, kad pretprasība ir lielāka par Eiropas maza

apmēra prasības finanšu robežvērtību⁽²⁷⁾. Otrkārt, valsts procesuālo tiesību noteikumi jāpiemēro, ņemot vērā procedūras mērķus, kā minēts regulas 7. apsvērumā. Jāatceras, ka valsts procesuālo tiesību aktu noteikumu piemērošana nedrīkstētu būt pretrunā Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām, taču šie noteikumi būtu jāpiemēro tā, lai palīdzētu sasniegt Eiropas procedūras maza apmēra prasībām mērķus.

⁽²⁷⁾ Sk. 9.2. punktu turpmāk tekstā, kur norādīts, kāda informācija par valsts procesuālajiem tiesību aktiem jāsniedz saistībā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām.

Tas ir noteikts arī Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā attiecībā uz līdzīgu nosacījumu Eiropas maksājuma rīkojuma regulā. Attiecībā uz minētajā regulā un valsts tiesību aktu noteikumos iekļauto nosacījumu par tiesas nodevām un izmaksām Tiesa nolēma, ka valsts tiesības var piemērot ar nosacījumu, ka tajās noteiktā kārtība nav mazāk labvēlīga par noteikumiem, kas reglamentē līdzīgas valsts tiesībām pakļautas situācijas un nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtinātu to tiesību īstenošanu, kas piešķirtas Savienības tiesībās (Lieta C-215/11 *Iwona Szyrocka / SiGer Technologie GmbH*, ECLI:EU:C:2012:794). Tiesa arī nolēma, ka valsts noteikumi par izmaksu sadalījumu gadījumā, kad prasītājam tiek atlīdzināta tikai daļa no prasības summas, nav pretrunā Regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, 16. pantā ietvertajam principam "zaudētājs maksā", ja vien šie noteikumi nav mazāk labvēlīgi par noteikumiem, kas reglamentē līdzīgas valsts tiesībām pakļautas situācijas, un neattur prasītāju no Eiropas procedūras maza apmēra prasībām izmantošanas (Lieta C-554/17 *Rebecka Jonsson / Société du Journal L'Est Républicain*, ECLI:EU:C:2019:124).

2.5.2. Valsts materiālās tiesības

Neatkarīgi no šīs vispārīgās procesuālās situācijas attiecībā uz katras prasības priekšmetu, visticamāk, būs jāpiemēro valsts materiālo tiesību normas. Taču atkarībā no tā, kādi tiesību akti jāpiemēro saskaņā ar spēkā esošo tiesību instrumentu attiecīgajiem noteikumiem, piemērojamie tiesību akti var nebūt tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas tiesa, kas sākusī izskatīt lietu.

3

TREŠĀ NODAĻA

Procedūras uzsākšana

3.1. Uzsākšana un praktiska palīdzība

Saskaņā ar 4. pantu prasītājs uzsāk procedūru, aizpildot prasības pieteikuma A veidlapu (I pielikums) un iesniedzot to tiesā, kurai ir jurisdikcija (sk. 3.2. punktu par kompetento tiesu). Prasības pieteikuma veidlapai jābūt pieejamai visās tiesās un attiecīgajās valstu tīmekļa vietnēs (4. panta 5. punkts). Veidlapu iesniedz, nosūtīt pa pastu vai izmantojot citus saziņas līdzekļus, piemēram, faksu vai e-pastu, kas ir pieņemami dalībvalstij, kurā uzsāk procedūru. Informācija par to, kā prasības pieteikuma veidlapa ir iesniedzama dalībvalsts tiesā, kas uzsākusi tiesvedību, ir pieejama e-tiesiskuma portālā.

Tā kā saskaņā ar regulas 11. pantu dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, ka pusēm pieejama praktiska palīdzība veidlapu aizpildīšanā, šādai palīdzībai minēto veidlapu, kā arī citu veidlapu aizpildīšanā būtu jābūt pieejamai visās dalībvalstīs. Praktiskā palīdzība ir īpaši svarīga, jo advokāta vai cita jurista pārstāvība nav obligāta (10. pants). 11. pantā ir noteikts, ka praktiskā palīdzība ietver arī vispārēju informāciju par to, kuras dalībvalstu tiesas ir kompetentas pieņemt spriedumu. Palīdzību sniedz bez maksas. Šajā nosacījumā dalībvalstīm nav paredzēts pienākums sniegt juridisku palīdzību vai juridisku konsultāciju konkrētas lietas juridiska novērtējuma veidā. Dalībvalstīs piemēro parastos juridiskās palīdzības nosacījumus. Praktiskās palīdzības sniegšanas organizācija dalībvalstīs atšķiras. Daudzās dalībvalstīs konsultācijas par šo procedūru sniedz vietējais Eiropas patērētāju centrs (ECC). Praktiska palīdzība veidlapu aizpildīšanā var būt pieejama arī tiesā. Saskaņā ar

25. panta 1. punkta c) apakšpunktu informācija par praktiskās palīdzības sniegšanas organizāciju ir jāsniedz Eiropas Komisijai. Šī informācija ir pieejama e-tiesiskuma portālā.

3.2. Kompetentā tiesa

Saskaņā ar 4. panta 1. punktu prasības pieteikuma veidlapa ir jāiesniedz dalībvalsts tiesā, kurai ir starptautiska jurisdikcija (sk. 3.2.1. punktu) un valsts jurisdikcija (sk. 3.2.2. punktu).

3.2.1. ES noteikumi par jurisdikciju — Regula “Brisele I” (pārstrādāta redakcija)

Piemērojamie noteikumi ir Regulas “Brisele I” (pārstrādāta redakcija) noteikumi. Tas nozīmē, ka, lai noteiktu, kurā tiesā prasība jāiesniedz, vispirms jāizvērtē, kurš noteikums vai noteikumi par jurisdikciju attiecas uz strīdu, kas ir prasības pamatā. Piemērojamais noteikums vai noteikumi ir atkarīgi no katra gadījuma konkrētajiem faktiem, un viena no pamata atšķirībām ir, vai prasība izriet no līgumsaistībām vai ārpuslīgumiskām saistībām, piemēram, saistībām, kas radušās atbildētāja vainas vai nolaidības dēļ, kuras rezultātā prasītājam ir nodarīti zaudējumi, miesas bojājumi vai kaitējums.

Prasības pieteikuma veidlapas 4. daļā ir sniegts neizsmeļošs jurisdikcijas pamatojumu saraksts un saites uz attiecīgo e-tiesiskuma portāla sadaļu, kas veltīta Regulai “Brisele I” (pārstrādāta redakcija).

3.2.1.1. Jurisdikcija lietās, kurās iesaistīti patērētāji

Regulā "Brisele I" (pārstrādāta redakcija) ir paredzēti īpaši jurisdikcijas noteikumi, kas attiecas uz lietām, kurās iesaistīti patērētāji. Patērētājs ir definēts kā persona, kas rīkojas nolūkos, kuri nav saistīti ar komercdarbību. Noteiktos apstākļos patērētājam var būt tiesības iesniegt prasību tiesā, kas atrodas dalībvalstī, kurā ir patērētāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta, un kam ir jurisdikcija izskatīt Eiropas maza apmēra prasības saskaņā ar vietējiem valsts noteikumiem. Daudzos gadījumos tā būs tiesa, kas atrodas patērētāja dzīvesvietas pilsētā. Tas ir svarīgi arī cita veida lietās, kurās iesaistīti patērētāji, tostarp gadījumos, kad prasību ir cēlis uzņēmums pret patērētāju, viens patērētājs pret otru patērētāju vai viens uzņēmums pret otru uzņēmumu.

Jurisdikcijas noteikumi attiecībā uz patērētāju līgumiem Regulā "Brisele I"

Regulas "Brisele I" (pārstrādāta redakcija) 17.–19. pantā ir iekļauti īpaši noteikumi par jurisdikciju patērētāju līgumos.

Ja līgums attiecas uz šādām lietām:

- preču tirdzniecība ar nomaksu pa daļām;
- aizdevums vai cita veida kredīts, kas atmaksājams pa daļām;
- patērētājs to ir noslēdzis ar uzņēmumu, kas veic komercdarbību patērētāja domicila dalībvalstī vai ar visiem līdzekļiem, piemēram, reklāmu, novirza komercdarbību uz patērētāja domicila dalībvalsti,

patērētājs var ierosināt tiesvedību saskaņā ar līgumu:

- tās dalībvalsts tiesās, kurā ir uzņēmuma domicils; vai
- patērētāja domicila vietas tiesās,

bet uzņēmums saskaņā ar līgumu var ierosināt tiesvedību pret patērētāju tikai patērētāja domicila vietas tiesās. Pretprasību abos gadījumos var iesniegt tiesā, kurā izskata pamatprasību.

Šos jurisdikcijas noteikumus nav iespējams grozīt saskaņā ar vienošanos starp patērētāju un uzņēmumu, izņemot šādos gadījumos:

- vienošanos noslēdz pēc strīda, kas ir prasības priekšmets, rašanās;
- vienošanās ļauj patērētājam celt prasību citās tiesās, nevis noteikumos norādītajās; vai
- vienošanās ir noslēgta starp patērētāju un uzņēmumu, kuru abu domicils ir tajā pašā dalībvalstī un kuri saskaņā ar vienošanos nodod jurisdikciju attiecīgās dalībvalsts tiesām, ar nosacījumu, ka vienošanās nav pretrunā attiecīgās valsts tiesību aktiem.

Piezīmes:

1. Ja līgums, no kura izriet prasība, ir noslēgts starp patērētāju un uzņēmumu, kura domicils nav tajā pašā dalībvalstī, kur patērētājam, bet kuram ir filiāle, aģentūra vai cita struktūra kādā no dalībvalstīm, un strīds ir radies filiāles, aģentūras vai struktūras darbības dēļ, uzskata, ka uzņēmuma domicils ir tajā pašā dalībvalstī, kur patērētāja domicils.
2. Īpašie noteikumi par patērētāju līgumiem vispārīgi neattiecas uz transporta līgumiem, izņemot līgumus, kas paredz apvienot ceļošanu un izmitināšanu par kopīgu cenu, kā tas ir, piemēram, komplekso brīvdienu gadījumā.

3. Eiropas Savienības Tiesa ir precizējusi kritērija "uzņēmējdarbības veikšana" izmantošanu atsevišķās dalībvalstīs attiecībā uz līgumiem, kas tiek slēgti internetā, vai uz uzņēmumiem, kas piesaista patērētājus, izmantojot savas tīmekļa vietnes. Svarīga šeit ir Lieta C-585/08, *Pammer and Alpenhof*, ECLI:EU:C:2010:740. Norādes, kas ļauj uzskatīt, ka darbības ir novirzītas uz patērētāja dalībvalsti, ir, piemēram, šādas: ir izmantota valoda, kas nav tā valoda, kuru izmanto dalībvalstī, kurā ir uzņēmuma domicils; ir sniegtas norādes par to, kā no citām dalībvalstīm var ierasties vietā, kur atrodas uzņēmums; ir norādīta valūta, kurā var veikt darījumus; tālruņa numuri ar starptautiskajiem kodiem; pirmā līmeņa domēna nosaukumu izmantošana; kā arī citi pierādījumi, kas liecina, ka tirgotājs ir novirzījis savas darbības uz citām dalībvalstīm, tostarp uz patērētāja dalībvalsti.

3.2.2. Vietējie jeb valsts noteikumi par jurisdikciju

Dalībvalsts, kurā uzsākta tiesvedība, vietējie noteikumi nosaka, kura vietējā tiesa ir kompetenta izskatīt lietu. Dažās dalībvalstīs Eiropas maza apmēra prasību izskatīšanai ir izraudzīta īpaša tiesa, savukārt citās dalībvalstīs piemēro parastos noteikumus jurisdikcijas noteikšanai pēc teritoriālā principa un pēc būtības. Informācija par dalībvalstu kompetentajām tiesām ir pieejama e-tiesiskuma portālā.

3.3. Prasības pieteikuma veidlapas aizpildīšana

Šajā rokasgrāmatā jau iepriekš ir minēts, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām pamatā ir rakstiska procedūra. Tāpēc procedūra jāsāk, aizpildot regulā paredzēto prasības pieteikuma veidlapu, kas ir regulas I pielikumā atrodamā A veidlapa (sk. šīs rokasgrāmatas 3.1. punktu). Līdztekus informācijai, kas pieejama e-tiesiskuma portālā, arī pašā prasības pieteikuma veidlapā ir sniegtas norādes par to, kas prasītājam ir veidlapā jānorāda, un tās būtu stingri jāievēro. Taču divi ar veidlapas aizpildīšanu saistīti aspekti ir pelnījuši īpašu uzmanību, proti, prasības novērtējums un jautājums par to, kā rīkoties ar prasījuma summas procentiem.

3.3.1. Prasības novērtējums

3.3.1.1. Prasības izklāsts

Prasības pamatojuma un summas novērtējums ir vajadzīgs, lai aizpildītu A veidlapas 8. daļu *“Informācija par prasību”*, kurā jāizklāsta prasība, un noteiktu, vai prasības summa faktiski atbilst Eiropas procedūras maza apmēra prasībām finanšu robežvērtībai. Prasības izklāstā ir ļoti svarīgi pēc iespējas precīzāk norādīt katru atsevišķo prasības elementu un tā pamatojumu, ņemot vērā, ka atbildētājs var censties prasību apstrīdēt. Prasības faktiskajam pamatojumam, kas jāsniedz prasības pieteikuma veidlapas 8. ailē, jāpievieno tik daudz rakstisku materiālu, lai tiesa, saņemot prasības pieteikumu, varētu pārliecināties par prasības summu, prasības pamatojumu un prasību apliecinošajiem pierādījumiem. Ja tas netiek izdarīts, pastāv risks, ka tiesa var prasību noraidīt kā nepamatotu vai vismaz pieprasīt, lai prasītājs sniedz papildu informāciju, bet tas prasa laiku un aizkavē procedūru.

3.3.1.2. Prasības summa

Attiecībā uz prasības summu jāievēro, ka finanšu robežvērtību piemēro, neņemot vērā izdevumus, izmaksātas summas un procentus, ko varētu pieskaitīt pamatprasībai. Ja pamatprasību veido vairāki elementi, tie jānorāda atsevišķi, bet, ja visu elementu kopējā vērtība pārsniedz finanšu robežvērtību, tad prasība neatbilst Eiropas procedūras maza

apmēra prasībām finanšu robežvērtībai, kas patlaban ir noteikta 5000 EUR apmērā.

3.3.2. Kā rīkoties ar procentiem

Lai gan prasības novērtējumā neņem vērā pieprasīto procentu summu, veidlapas 7. ailes 7.4. punktā tomēr ir jānorāda procentu apmērs vai likme un pamats, saskaņā ar kuru ir uzkrāti vai uzkrājas pamatprasības procenti. Ja pamatprasības pamatā ir procentu maksājumu piedziņa, tas jānorāda 7.1. punktā, un prasības summu šādā gadījumā nosaka, pamatojoties uz šiem maksājumiem, kas veido pamatprasību, lai gan tā ir par procentiem. Kā piemēru varētu minēt situāciju, kad pamatprasība attiecas uz tāda aizdevuma procentu maksājumiem, kura pamatsummu atbildētājs jau ir atmaksājis.

3.4. Prasības pieteikuma iesniegšanas izmaksas

Lielākajā daļā dalībvalstu tiesas iekasē nodevu par Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izskatāmas prasības pieteikuma pieņemšanu un neizskata prasību, kamēr nodeva nav samaksāta. Tas nozīmē, ka prasītājam vispirms jānoskaidro, vai tiesa, kurā jāiesniedz prasības pieteikums, t. i., tiesa, kam saskaņā ar ES un valsts noteikumiem ir jurisdikcija, liek maksāt nodevu par prasības pieteikuma iesniegšanu. Ja nodeva jāmaksā, prasītājam jānoskaidro tās apmērs un maksāšanas kārtība. Arī šo informāciju var iegūt, apmeklējot vietējās tīmekļa vietnes

un e-tiesiskuma portālu. Saskaņā ar 15.a pantu tiesas nodevām jābūt samērīgām un tās nedrīkst būt lielākas nekā nodevas, ko iekasē par līdzvērtīgām valsts procedūrām. Distances norēķinu līdzekļiem jābūt pieejamiem šādos veidos: a) bankas pārskaitījums, b) maksājums ar kredītkarti vai debetkarti; vai c) tiešs debets no prasītāja bankas konta.

3.5. Prasības pieteikuma veidlapas pielikumi

Tā kā Eiropas procedūra maza apmēra prasībām pamatā ir iecerēta kā rakstiska procedūra, kopā ar prasības pieteikuma veidlapu dokumentāru pierādījumu veidā jāiesniedz visi nepieciešamie apliecinājuma materiāli. Šie materiāli ir vajadzīgi, lai apstiprinātu prasības summu, prasības pamatojumu un pierādījumus, kas tiks izmantoti prasības apstrīdēšanas gadījumā, ņemot vērā, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām attiecas tiklab uz apstrīdētiem, kā neapstrīdētiem prasījumiem. Visi šie noteikumi ir izklāstīti regulas 4. panta 1. punktā un prasības pieteikuma veidlapas 8. daļā. Lai gan tiesa prasītājam var lūgt papildu informāciju (sk. 5.2. punktu turpmāk tekstā), jāievēro, ka gadījumā, ja ar prasības pieteikuma veidlapai pievienoto informāciju kopā ar pieteikuma veidlapā sniegtajām ziņām nepietiek, lai pamatotu prasību, pastāv risks, ka tiesa prasību var noraidīt, tāpēc ir vēlams kopā ar prasības pieteikuma veidlapu iesniegt visu attiecīgo informāciju, neaizmirstot, ka var būt vajadzīgs tulkojums, kas var sadārdzināt izmaksas.

3.6. Prasības pieteikuma veidlapas nosūtīšana tiesai

Regulas 4. panta 1. punktā ir skaidri norādīts, ka prasības pieteikuma veidlapu var iesniegt, nosūtot pa pastu vai izmantojot citus saziņas līdzekļus, piemēram, faksu vai e-pastu, kas ir pieņemami dalībvalstij, kurā uzsāk Eiropas procedūru maza apmēra prasībām. Informācija par to, kādi saziņas līdzekļi ir pieņemami dalībvalstij, kurā iesniegta prasība, ir pieejama e-tiesiskuma portālā.

Prasītājiem rūpīgi jānoskaidro, kādus apliecinājuma materiālus un kādā veidā tiesa vēlas saņemt, — jo īpaši tas attiecas uz apliecinājuma materiāliem, jo īpaši dokumentiem un citiem materiāliem, ko varētu izmantot kā pierādījumus. Tiesas var nepieņemt skenētas vai citādi izgatavotas dokumentu kopijas un, rīkojoties atbilstoši attiecīgās dalībvalsts pierādījumu iegūšanas noteikumiem, var pieprasīt oriģinālus. Tāpēc jāņem vērā, ka atkarībā no konkrētās nostājas šajā jautājumā var gadīties, ka arī tad, ja tiesa pieņem elektroniski nosūtītu prasības pieteikuma veidlapu, apliecinājuma materiālus elektroniski nosūtīt tomēr nav iespējams, tāpēc prasības pieteikuma veidlapas un dokumentāro materiālu nosūtīšanai loģiskāk būtu izvēlēties citus tiesai pieņemamus līdzekļus.

3.7. Valoda

Saskaņā ar 6. panta 1. punktu prasības pieteikuma veidlapa jāiesniedz valodā, ko izmanto tiesa, un tas attiecas arī uz prasības pieteikuma veidlapas 8.2. punktā norādāmo apliecinājošu dokumentu aprakstu. Attiecībā uz citām veidlapām un dokumentiem sk. arī 4.7. punktu turpmāk tekstā. Jāraugās, lai dalībvalstīs, kur ir vairākas oficiālās valodas, izvēlētos atbilstošo valodu. Dažas dalībvalstis ir gatavas pieņemt prasību pieteikumus valodās, kas nav to oficiālās valodas. Jāievēro arī, ka atbildētājam ir tiesības nepieņemt prasības pieteikuma veidlapu un dokumentus, ja nav ievērotas attiecīgās valodas prasības, kas attiecas uz dokumentu izsniegšanu (sīkāku skaidrojumu sk. 4.2. punktā turpmāk tekstā). Prasības pieteikuma veidlapa visās ES oficiālajās valodās ir pieejama e-tiesiskuma portālā, un tulkošanas rīki ir pieejami izmantošanai gadījumā, ja veidlapa ir aizpildīta kādā citā valodā. Jāievēro, ka gadījumā, ja saskaņā ar 6. panta 3. punktu ir vajadzīgs tulkojums, par tulkojuma nodrošināšanu ir atbildīga un tulkošanas izmaksas sedz puse, kurai tiesa likusi nodrošināt tulkojumu. Tas pats attiecas uz gadījumiem, kad kāda puse atsakās pieņemt dokumentu, jo tas nav pareizajā valodā, kā norādīts 6. panta 3. punktā.

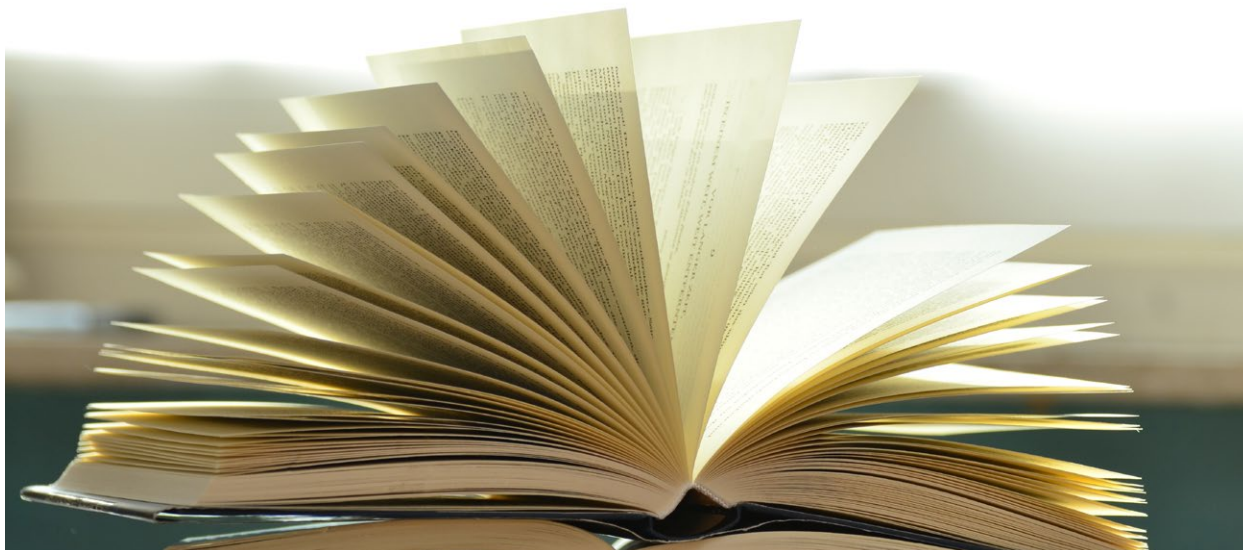
3.8. Tiesas izlīgumi

Eiropas procedūra maza apmēra prasībām pamatā ir rakstiska procedūra, kas notiek, izmantojot standarta veidlapas, un kuras laikā

mijiedarbība starp tiesu un pusēm var būt visai ierobežota, ja neskaita to, ka tiek garantēta noteikto termiņu ievērošana, tiek izvērtēti fakti un pierādījumi un tiek veikti citi administratīvi pienākumi. Neraugoties uz to, saskaņā ar 12. panta 3. punktu tiesai ir pienākums censties panākt pušu izlīgumu. Ja lieta tiek izskatīta mutiski saskaņā ar 5. panta 1. punktu un 8. pantu (sk. šīs rokasgrāmatas 5.3. un 5.5. punktu), tā ir lieliska iespēja censties panākt izlīgumu. Taču šis pienākums neattiecas vienīgi

uz lietas mutisku izskatīšanu, bet gan uz visu prasību un pretprasību izskatīšanas procesu.

Saskaņā ar 23.a pantu izlīgumu, kuru tiesa apstiprinājusi vai noslēgusi Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām un kurš ir izpildāms dalībvalstī, kurā tika veikta procedūra, atzīst un izpilda citā dalībvalstī (sk. 8.6. punktu turpmāk tekstā).

4

CETURTĀ NODAĻA

Procedūra tiesā pēc prasības pieteikuma saņemšanas

4.1. Prasības pieteikuma veidlapas labošana vai papildināšana, ko veic prasītājs

4.1.1. Tiesa pārbauda prasības pieteikuma veidlapu

Pēc prasības pieteikuma veidlapas un apliecinājošu materiālu saņemšanas un pirms dokumentu izsniegšanas atbildētājam tiesai vispirms jāpārbauda, vai veidlapa ir pareizi aizpildīta saskaņā ar regulas prasībām. Ja veidlapa nav pareizi aizpildīta un ja tiesa uzreiz neatzīst prasību par nepamatotu vai pilnīgi nepieņemamu (tādā gadījumā tiesa var prasību noraidīt), tā var lūgt, lai prasītājs papildina vai labo pieteikuma veidlapu vai iesniedz papildu informāciju vai dokumentus. Tiesa informē prasītāju par prasības noraidīšanu un par to, vai šādu noraidīšanu ir iespējams pārsūdzēt. Tas paredzēts 4. panta 4. punktā.

4.1.2. Tiesa informē prasītāju, ja prasība neietilpst Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas jomā

Ja tiesa konstatē, ka prasība neietilpst Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas jomā, jo, piemēram, attiecas uz priekšmetu, kas

nevar būt Eiropas maza apmēra prasības pamatā, vai prasības summa pārsniedz Eiropas maza apmēra prasībām noteikto finanšu robežvērtību, tiesai saskaņā ar regulas 4. panta 3. punktu par to jāinformē prasītājs⁽²⁸⁾. Prasītājs tādā gadījumā var prasību atsaukt, bet, ja tas nenotiek, tiesai prasība jāizskata saskaņā ar attiecīgu dalībvalsts procedūru.

4.1.3. Tiesas pieprasījums prasītājam papildināt vai labot prasības pieteikuma veidlapu

Šim pieprasījumam jāizmanto regulā paredzētā B veidlapa. Veidlapu var izmantot arī gadījumos, kad prasības pieteikuma veidlapa nav iesniegta valodā, ko izmanto tiesa, lai lūgtu prasītājam iesniegt veidlapu pareizajā valodā. Veidlapā tiesa norāda termiņu, līdz kuram prasītājam jāsniedz pieprasītā informācija vai jāiesniedz izlabotā veidlapa. Saskaņā ar regulas 14. panta 2. punktu izņēmuma gadījumos tiesa šo termiņu var pagarināt. Ja prasītājs noteiktajā termiņā neizpilda tiesas prasības vai ja pieteikuma veidlapa joprojām nav aizpildīta pareizi vai atbilstošajā valodā, tiesa var noraidīt prasību. Pieteikuma noraidījums ar šādu pamatojumu nozīmē, ka tiesa neizskata lietu pēc būtības, taču tas neliedz prasītājam atkārtoti iesniegt prasību kā Eiropas maza apmēra prasību vai saskaņā ar atbilstošu valsts procedūru.

⁽²⁸⁾ Ja tiesa nolemj prasību pieņemt, lai izskatītu saskaņā ar atbilstošu dalībvalsts procedūru, tai arī par šo lēmumu jāpaziņo prasītājam, tāpēc dažās dalībvalstīs ir īpaša šim nolūkam paredzēta veidlapa. Dažās dalībvalstīs līdzās regulā paredzētajām veidlapām ir izstrādātas saistībā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām izmantojamās papildu veidlapas.

4.2. Prasības pieteikuma veidlapas nosūtīšana atbildētājam

4.2.1. Tiesa nosūta prasības pieteikuma A veidlapas kopiju un C veidlapu

Kad tiesa ir nolēmusi, ka prasību var izskatīt kā Eiropas maza apmēra prasību (saskaņā ar prasītāja sākotnēji iesniegto prasības pieteikumu vai pēc tam, kad prasītājs ir izlabojis prasības pieteikuma veidlapu un iesniedzis papildu informāciju vai dokumentus), tiesa nosūta atbildētājam prasības pieteikuma veidlapas kopiju un apliecinājuma dokumentus kopā ar atbildes C veidlapu, kuras pirmo daļu aizpilda tiesa⁽²⁹⁾.

4.2.2. Termiņš

Tiesai šie dokumenti jānosūta atbildētājam 14 dienu laikā no dienas, kad tā saņēmusi pareizi aizpildītu Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izskatāmas prasības pieteikuma veidlapu. Termiņu sāk skaitīt vai nu no prasības pieteikuma veidlapas sākotnējās saņemšanas dienas, ja nav pieprasīti labojumi vai papildu informācija, vai no atbilstošas vēlākas

dienas, ņemot vērā termiņu, kurā prasītājam jāizlabo vai jāpapildina veidlapa vai jāsniedz papildu informācija.

4.2.3. Dokumentu izsniegšanas veidi

4.2.3.1. Dokumentu izsniegšana pa pastu vai elektroniskā veidā

Saskaņā ar 13. panta 1. punktu tiesai ir pienākums nosūtīt C veidlapu kopā ar prasības pieteikuma veidlapu un apliecinājuma dokumentiem kādā no šādiem veidiem:

- (a) izmantojot pasta pakalpojumu, vai⁽³⁰⁾
- (b) izmantojot elektroniskus līdzekļus:
 - (i) ja šādi līdzekļi ir tehniski pieejami un pieņemami saskaņā ar tās dalībvalsts procesuālajiem noteikumiem, kurā tiek veikta Eiropas procedūra maza apmēra prasībām, un, ja pusei, kurai spriedums jāizsniedz, domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, saskaņā ar tās dalībvalsts procesuālajiem noteikumiem; un
 - (ii) ja puse, kurai izsniedzami dokumenti, iepriekš ir skaidri apliecinājusi savu piekrišanu tam, ka dokumentus tai var izsniegt elektroniskā formātā, vai ja tai saskaņā ar tās dalībvalsts

⁽²⁹⁾ Jāpievērš uzmanība veidlapu aizpildīšanas valodai — dokumentu izsniegšanas prasības sk. 4.2.3. punktā; dažas tiesas sūta veidlapas gan valodā, ko izmanto tiesa, gan adresāta valodā.

⁽³⁰⁾ Ja dokumenti jāizsniedz citā dalībvalstī, tie jānosūta uz attiecīgo dalībvalsti saskaņā ar Dokumentu izsniegšanas regulu.

procesuālajiem noteikumiem, kurā ir minētās puses domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta, ir juridisks pienākums atzīt minēto konkrēto izsniegšanas metodi.

Izsniegšanu pa pastu vai izmantojot elektroniskus līdzekļus apliecina ar apstiprinājumu par saņemšanu, kurā norādīts saņemšanas datums.

4.2.3.2. Citi saziņas veidi

Saskaņā ar 13. panta 2. punktu cita rakstiskā saziņa starp tiesu un pusēm vai citām tiesvedībā iesaistītām personām notiek, izmantojot elektroniskus līdzekļus, un to apliecina apstiprinājums par saņemšanu, ja šādi līdzekļi ir tehniski pieejami un pieņemami dalībvalstī, kurā tiek veikta procedūra, ar noteikumu, ka puse vai persona ir iepriekš piekritusi šādu saziņas līdzekļu izmantošanai vai ka tai saskaņā ar tās dalībvalsts procesuālajiem noteikumiem, kurā ir minētās puses vai personas domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta, ir juridisks pienākums atzīt šādus saziņas līdzekļus. Prasības pieteikuma A veidlapas 10. daļā un atbildes C veidlapas 7. daļā ir iekļauti jautājumi par šo tematu.

4.2.3.3. Dokumentu izsniegšanas noteikumi pēc noklusējuma

Ja dokumentu izsniegšana pa pastu vai elektroniskā veidā 13. panta 1. punkta izpratnē nav iespējama, 13. panta 4. punktā ir noteikts, ka dokumentus var izsniegt saskaņā ar Eiropas maksājuma rīkojuma

regulas 13. un 14. pantu. Plašāka informācija par dokumentu izsniegšanas noteikumiem pēc noklusējuma ir sniegta ierāmējumā nākamajās lappusēs.

4.2.3.3.1. Dokumentu izsniegšanas noteikumi pēc noklusējuma saskaņā ar Eiropas maksājuma rīkojuma regulas 13. un 14. pantu

Piegāde ar adresāta vai adresāta pārstāvja apstiprinājumu par saņemšanu

Apkopojot būtiskāko, Eiropas maksājuma rīkojuma regulas 13. pantā izklāstītās piegādes ar apstiprinājumu par saņemšanu metodes ļauj veikt piegādi:

- personiski, ko apliecina adresāta parakstīts apstiprinājums;
- ar piegādi veikušās kompetentās personas paziņojumu, kurā apliecināts, ka adresāts ir saņēmis dokumentu vai atteicies to saņemt bez juridiska pamatojuma⁽³¹⁾;
- pa pastu, ko apliecina adresāta parakstīts apstiprinājums par saņemšanu;
- elektroniski, ko apliecina adresāta parakstīts apstiprinājums.

Piegāde bez adresāta vai adresāta pārstāvja apstiprinājuma par saņemšanu

Eiropas maksājuma rīkojuma regulas 14. pantā izklāstītās piegādes bez apstiprinājuma par saņemšanu metodes ļauj veikt piegādi, izmantojot šādas metodes:

- piegāde uz adresāta dzīvesvietas adresi personām, kas dzīvo vienā mājāsaimniecībā ar adresātu vai tur strādā;
- ja adresāts ir pašnodarbināta vai juridiska persona, dokumentus var izsniegt arī adresāta uzņēmuma telpās personām, ko adresāts nodarbina;
- dokumenta ievietošana adresāta pastkastītē;
- dokumenta nogādāšana pasta iestādē vai kompetentās valsts iestādēs, ievietojot adresāta pastkastītē rakstisku paziņojumu, kurā norādīta dokumenta atrašanās vieta un skaidri norādīts dokumenta kā tiesas dokumenta veids vai paziņojuma kā īstenotas piegādes juridiskās sekas, sākot ritēt noteiktajam termiņam.

⁽³¹⁾ Šajā sakarā jāatceras, ka saskaņā ar Dokumentu izsniegšanas regulas (Regula (EK) Nr. 1393/2007) 8. pantu adresātam ir tiesības atteikties pieņemt nododamos dokumentus, ja tie nav rakstīti vai tiem nav pievienots tulkojums adresātam saprotamā valodā vai kādā no tās vietas oficiālajām valodām, kurā izsniedz dokumentus; sk. arī regulas 12. apsvērumu; tas tomēr nenozīmē, ka atbildētājam ir tiesības atteikties pieņemt dokumentu, kas nav attiecīgās dalībvalsts valodā, ja viņš spēj saprast dokumentā izmantoto valodu; šajā sakarā sk. Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā C-14/07, *Weiss und Partner*, ECLI:EU:C:2008:264.

Izmantojot kādu no šīm četrām metodēm, piegāde jāapliecina:

- vai nu ar apstiprinājumu par saņemšanu, ko paraksta persona, kurai dokumenti nodoti, vai
- ar dokumentu, ko paraksta persona, kura nodevusi dokumentus, norādot izmantoto piegādes metodi, piegādes datumu, tās personas vārdu, kas saņēmusi dokumentus, kā arī minētās personas saistību ar adresātu.

Dokumentu piegādi var veikt arī:

- pa pastu bez apstiprinājuma par saņemšanu, ja adresāta dzīvesvietas adrese ir dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas izskata lietu pēc būtības;
- ar elektroniskiem līdzekļiem, ko apliecina automātisks piegādes apstiprinājums, ja adresāts iepriekš ir skaidri piekritis šādam piegādes veidam.

NB! Piegāde, izmantojot šīs metodes, nav pieļaujama, ja nav droši zināma parādnieka adrese.

4.3. Atbildētāja iespējamā rīcība pēc prasības pieteikuma veidlapas saņemšanas

Pēc prasības pieteikuma veidlapas saņemšanas atbildētājs saskaņā ar 5. panta 3. un 4. punktu var:

- 30 dienās no dienas, kad viņam izsniegta prasības pieteikuma veidlapa, atbildēt:
- aizpildot atbildes C veidlapas II daļu un nosūtīt to atpakaļ tiesai kopā ar attiecīgiem apliecinājuma dokumentiem, vai
- jebkādā citā pieļaujamā veidā, neizmantojot atbildes veidlapu;
- neatbildēt — tādā gadījumā tiesa pēc 30 dienām no dokumentu izsniegšanas dienas pasludina spriedumu par prasību.

Atbildētājs savā atbildē cita starpā var:

- prasību atzīt vai pilnīgi vai daļēji apstrīdēt;
- apstrīdēt jurisdikciju, uz kuru pamatojas prasība;
- apstrīdēt prasību, apgalvojot, ka:
 - uz prasības priekšmetu neattiecas Eiropas procedūras maza apmēra prasībām materiālā piemērošanas joma — atbildes C veidlapas II daļas I. punktā ir paredzēta vieta pamatojumam, vai
 - tā nav pārrobežu lieta regulas 3. panta izpratnē;

- apgalvot, ka prasības, ja tā ir nemonetāra prasība, summa pārsniedz Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām noteikto robežvērtību;
- apstrīdēt prasību pēc būtības vai prasījuma summu;
- izmantojot atbildes veidlapas II daļas 2. punktu, norādīt lieciniekus un citus pierādījumus, ko atbildētājs vēlas izmantot, un pievienot attiecīgus apliecinājošus dokumentus;
- izmantojot atbildes veidlapas 3. punktu, lūgt mutisku lietas izskatīšanu;
- izmantojot prasības pieteikuma A veidlapu, iesniegt pretprasību kopā ar attiecīgiem apliecinājošiem dokumentiem un atbildes veidlapu.

NB! Saskaņā ar regulas 5. panta 4. un 6. punkta noteikumiem dokumentus prasītājam nosūta tiesa — atbildētājam tas nav jādara.

4.4. Prasības vai pretprasības summa pārsniedz robežvērtību

Ja atbildētājs apgalvo, ka nemonetāras prasības vērtība pārsniedz Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām noteikto finanšu robežvērtību, tiesai 30 dienu laikā pēc atbildes nosūtīšanas prasītājam jāpieņem lēmums šajā jautājumā. Ja atbildētājs iesniedz pretprasību, prasītājam

ir tādas pašas tiesības apgalvot, ka pretprasības summa pārsniedz finanšu robežvērtību. Saskaņā ar 5. panta 7. punktu attiecinot 2. panta 1. punkta un 5. panta 5. punkta noteikumus uz pretprasību, secināms, ka attiecīgi prasītājam un atbildētājam procedūrā ir iespēja apstrīdēt vienam otra nostāju šajā jautājumā. Tiesas nolēmums par šo jautājumu nav nolēmums par prasības vai pretprasības būtību, bet par to, vai prasība ietilpst procedūras piemērošanas jomā⁽³²⁾. Saskaņā ar regulas 5. panta 5. un 7. punktu šo tiesas lēmumu nevar apstrīdēt atsevišķi.

4.5. Pretprasība

Ja atbildētājs iesniedz pretprasību, saskaņā ar 5. panta 7. punktu visi regulas noteikumi, jo īpaši 4. pants un 5. panta 3.–5. punkts, kā arī 2. pants, attiecas uz pretprasību tāpat kā uz pamatprasību. Tas nozīmē, ka pretprasībai jāietilpst regulas piemērošanas jomā un uz pretprasību attiecas arī noteikumi par procedūras uzsākšanu⁽³³⁾. Attiecībā uz pretprasību jāievēro šādi papildu aspekti:

- tiesai pretprasība un apliecinājuma dokumenti jāizsniedz prasītājam 14 dienu laikā pēc to saņemšanas;
- prasītājam jāatbild 30 dienu laikā no dokumentu izsniegšanas dienas;

⁽³²⁾ Sk. arī 4.1.2. punktu iepriekš tekstā par to, kas notiek, ja prasība vai pretprasība neietilpst Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas jomā.

⁽³³⁾ Šajā sakarā jāņem vērā šīs rokasgrāmatas trešā nodaļa.

- ja pretpasības summa pārsniedz Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām noteikto finanšu robežvērtību, lietu, t. i., prasību un pretpasību, neturpina izskatīt saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, bet izskata saskaņā ar attiecīgajām procedūrām dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas sākusī izskatīt lietu, — vai nu tajā pašā tiesā, vai citā saskaņā ar valsts tiesību aktiem kompetentā tiesā.

NB! Nosakot prasības un pretpasības summu, tās jāuzskata par atsevišķām prasībām. Tas izriet no fakta, ka saskaņā ar 5. panta 7. punktu uz pretpasību attiecas 2. pants. Jāsecina arī, ka prasības un pretpasības kumulatīvajai summai nav jāatbilst finanšu robežvērtībai, lai tiesa turpinātu izskatīt lietu saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām; tātad, pieņemot lēmumu, tiesa drīkst ņemt vērā vienīgi attiecīgi prasības un pretpasības atsevišķās summas.

4.6. Termini

Jāievēro, ka uz visiem Eiropas procedūras maza apmēra prasībām posmiem attiecas konkrēti termini un ir īpaši svarīgi, lai tie tiktu ievēroti procedūras sākumā un vēlāk, kad tiesa sāk skatīt ar prasību saistītos jautājumus. Lai panāktu procedūras ātru norisi, izšķiroša nozīme ir 5. pantā noteiktajiem termiņiem, jo īpaši attiecībā uz laikposmu, kādā tiesai jāizsniedz dokumenti un kādā atbildētājam un prasītājam atkarībā no tā, kā lieta izvērsas, jāsniedz atbilde. Saskaņā ar 14. panta 2. punktu tiesai — bet tikai izņēmuma gadījumos — ir tiesības pagarināt termiņu,

kādā atbildētājam saskaņā ar 5. panta 3. punktu jāatbild uz prasību un kādā prasītājam saskaņā ar 5. panta 6. punktu jāatbild uz pretpasību.

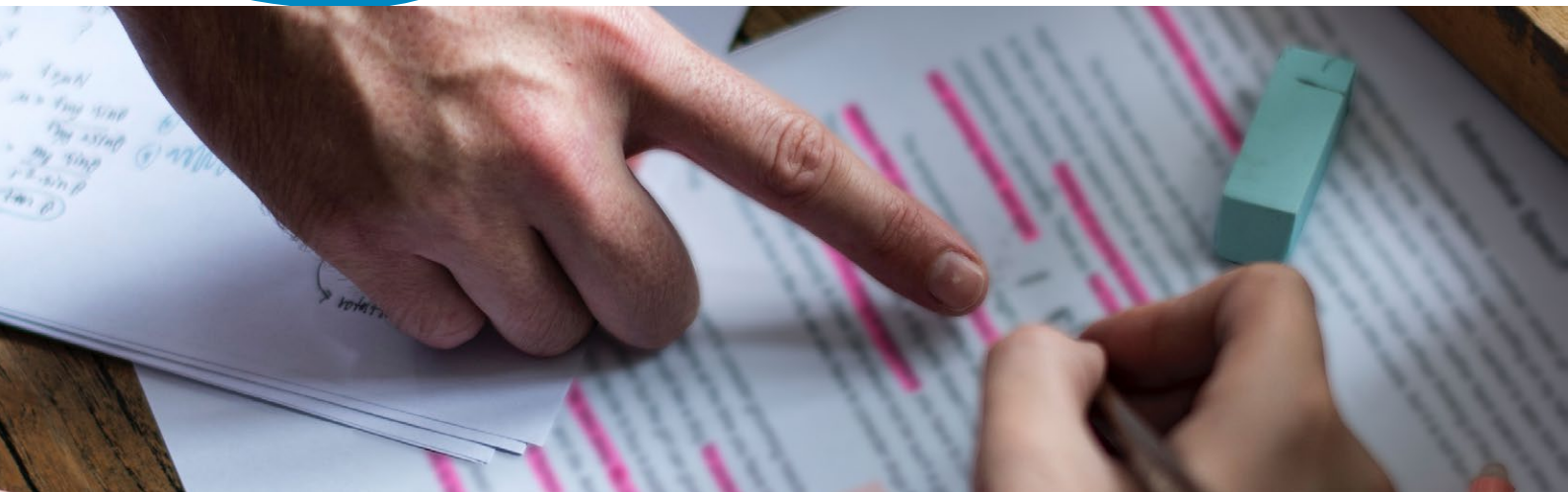
4.7. Valoda

Jāatceras, ka noteikumi par Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izmantojamo valodu attiecībā uz atbildētāja atbildi, pretpasību un atbildi uz to, kā arī pretpasību apliecinājo dokumentu aprakstu ir tādi paši kā attiecībā uz pamatprasību (šajā sakarā sk. 3.7. punktu iepriekš tekstā).

5

PIEKTĀ NODAĻA

Faktu noskaidrošana

5.1. Tiesas pienākumi apstrīdētu prasību gadījumā

5.1.1. Faktu noskaidrošanā tiesa uzņemas iniciatīvu

Izskatot prasību vai pretprasību saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, tiesas galvenais uzdevums ir noskaidrot visus strīdīgos faktus. Fakti tiesai jānoskaidro saskaņā ar regulas attiecīgajiem pantiem (4. panta 4. punktu, 7. panta 1. punktu un 9. panta 1. punktu) un jāuzņemas iniciatīva, norādot pusēm, kāda informācija tiesai ir nepieciešama, lai pieņemtu lēmumu strīdīgajos jautājumos. Tātad procedūras pārvaldība un kontrole ir uzticēta tiesai ar domu, ka tiesa tādējādi nodrošinās, lai tiktu sasniegti regulas mērķi, proti, panākt, lai procedūra būtu vienkārša un ātra un tiesāšanās izmaksas būtu salīdzinoši zemas.

5.1.2. Tiesa nosaka pierādījumu iegūšanas līdzekļus un pierādījumu veidus

Saskaņā ar 9. pantu tiesai ir jānosaka pierādījumu iegūšanas līdzekļi, jānorāda, ka tā izmantos pierādījumu iegūšanas metodi, kas ir pati vienkāršākā un rada vismazāk apgrūtinājumu, un jāuzklusa mutiskas liecības un ekspertu slēdzieni vienīgi tad, ja tas ir vajadzīgs, lai pieņemtu spriedumu. Izvērtējot šo jautājumu, tiesai jāņem vērā pierādījumu iespējamās izmaksas, cita starpā ievērojot 1. un 16. pantā un 29. apsvērumā izklāstīto politiku, saskaņā ar kuru Eiropas procedūra

maza apmēra prasībām ir izveidota, lai pārrobežu lietās mazinātu maza apmēra prasību tiesvedības izmaksas. 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka procedūra ir rakstiska. Saskaņā ar 5. panta 1.a punktu tiesa lietu izskata mutiski tikai tad, ja nav iespējams pieņemt spriedumu, pamatojoties uz pierādījumiem, vai ja to pieprasa viena no pusēm (plašāku informāciju sk. šīs rokasgrāmatas 5.3. punktā).

5.2. Papildu informācija, ko tiesa pieprasa prasītājam un atbildētājam

Kā minēts šīs rokasgrāmatas 4. panta 1. punktā un paredzēts regulas 4. panta 4. punktā un 5. panta 7. punktā, saņemot prasības vai pretprasības pieteikuma veidlapu, ja tiesa to uzskata par vajadzīgu, tā var prasīt, lai puses sniedz papildu informāciju. Tā kā tiesai ir pienākums noskaidrot faktus un izlemt ar prasību saistītos jautājumus, saskaņā ar 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu, kad pēc dokumentu izsniegšanas ir saņemta atbilde uz prasību vai pretprasību, tiesa var arī prasīt papildu informāciju par prasību. Tiesa nosaka termiņu, kādā informācija jāsniedz, un saskaņā ar 14. panta 2. punktu izņēmuma gadījumos var šo termiņu pagarināt. Saskaņā ar 7. panta 3. punktu, lasot to kopsakarā ar 14. panta 1. punktu, tiesai jāinformē puse, kurai adresēts pieprasījums, par termiņa neievērošanas sekām, kas var būt vai nu sprieduma pasludināšana pret šo pusi, vai arī prasības noraidīšana. Visi šie noteikumi paredzēti, lai nostiprinātu tiesas lomu lietu pārvaldībā un paātrinātu lēmumu pieņemšanu.

5.3. Tiesa nolemj izskatīt lietu mutiski

5.3.1. Tiesa lietu izskata mutiski tikai tad, ja tas ir vajadzīgs

Kā minēts iepriekš, par to, vai faktu noskaidrošanas nolūkā lieta jāizskata mutiski, lemj tiesa. Tas izriet no 5. panta 1. punktā minētā principa, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām pamatā ir rakstiska procedūra. Sākotnējās regulas 9. apsvērumā ir minēts, ka tiesai ir jāievēro tiesības uz taisnīgu tiesu un abu pušu uzklausišanas principu, taču lietas mutiska izskatīšana būtu jāuzskata par izņēmuma gadījumu, ņemot vērā Eiropas procedūras maza apmēra prasībām mērķi nodrošināt ātru procedūru ar zemām izmaksām. Saskaņā ar 5. panta 1.a punktu tiesa lietu izskata mutiski tikai tad, ja nav iespējams pieņemt lēmumu, pamatojoties uz rakstiskajiem pierādījumiem, vai ja to pieprasa viena no pusēm un tiesa šai prasībai piekrīt. Pildot savas funkcijas saskaņā ar iepriekš minēto punktu un ievērojot pamatprincipu, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām ir uzskatāma par rakstisku procedūru, kurā lietas mutiska izskatīšana notiek tikai izņēmuma kārtā, tiesai lēmums par vai pret mutisku lietas izskatīšanu būtu jāpieņem, katru gadījumu izvērtējot atsevišķi un ņemot vērā rakstiskos pierādījumus. Ja nepieciešama lietas mutiska izskatīšana, tai būtu jānotiek, izmantojot piemērotu distances saziņas tehnoloģiju saskaņā ar 8. pantu (plašāku informāciju sk. 5.5. punktā).

5.3.2. Tiesa var atteikties izskatīt lietu mutiski

Prasības pieteikuma veidlapā prasītājam ir norādīts, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām ir rakstiska procedūra, un ir sniegta informācija par to, kā pieprasīt lietas mutisku izskatīšanu (9. daļa). 9.1. jautājumā ir vaicāts, vai prasītājs vēlas lietas mutisku izskatīšanu, un, ja tā, tad viņam ir jānorāda iemesli. Atbildes veidlapas 3. daļā tāds pats jautājums ir uzdots atbildētājam. Tiesa var noraidīt lūgumu, ja uzskata, ka, ņemot vērā lietas apstākļus, lietas mutiska izskatīšana nav vajadzīga taisnīgai lietas izskatīšanai (5. panta 1.a punkts). Ja tiesa noraida lietas mutiskas izskatīšanas pieprasījumu, tai ir pienākums noraidījuma iemeslus pamatot rakstiski, taču, kā skaidri norādīts iepriekš minētajā punktā, lēmumu par noraidījumu nevar atsevišķi pārsūdzēt vai pārskatīt.

5.4. Pierādījumu iegūšana

Regulas 9. panta 1. punkts nerada šaubas par to, ka sprieduma pieņemšanai vajadzīgo pierādījumu iegūšanas līdzekļi un arī apjomi ir jānosaka tiesai. 9. panta 2. punktā ir noteikts, ka tiesa var pieņemt rakstiskas liecinieku, ekspertu vai pušu liecības. Saskaņā ar 9. panta 4. punktu ekspertu atzinumus vai mutiskas liecības var pieņemt tikai tad, ja spriedumu nav iespējams pieņemt, pamatojoties uz citiem pierādījumiem. Iesaistīto personu uzklausišana notiek saskaņā ar 8. panta nosacījumiem, kuros paredzēts izmantot piemērotu distances saziņas tehnoloģiju (sk. 5.5. punktu). Ja pierādījumi jāiegūst citā dalībvalstī, tiesai jāapsver iespēja izmantot saskaņā ar attiecīgajiem ES noteikumiem izveidotās procedūras,

jo īpaši procedūras, kas paredzētas regulā par pierādījumu iegūšanu civillietās un komercietās (Pierādījumu iegūšanas regula)⁽³⁴⁾.

5.5. IKT izmantošana lietas mutiskas izskatīšanas gadījumā un pierādījumu iegūšanā

IKT izmantošana tiesā ir kļuvusi ļoti svarīga, un tas ir atspoguļots arī (grozītajā) Regulā, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām. Tā kā IKT faktiskā izmantošana ir atkarīga no tā, kāda tehnoloģija ir pieejama tiesā, kas uzsākusi tiesvedību, šo tehnoloģiju izmantošana procedūras laikā nav obligāta. Saskaņā ar 8. panta 1. punktu lietas mutiska izskatīšana notiek, izmantojot jebkuru piemērotu distances saziņas tehnoloģiju. Tā var būt videokonference vai telekonference, kas ir pieejama tiesai, izņemot, ja lietas īpašo apstākļu dēļ šādas tehnoloģijas izmantošana nav piemērota taisnīgai lietas izskatīšanai. Pierādījumu iegūšanas regula tiek piemērota, ja uzklusāmās personas domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību, nodrošinot arī piemērotas distances saziņas iespējas. Jebkura puse, kas ir uzaicināta būt fiziski klāt lietas mutiskā izskatīšanā, var lūgt, lai tiktu izmantota distances saziņas tehnoloģija, ar noteikumu, ka šāda tehnoloģija ir tiesai pieejama, pamatojoties uz to, ka pasākumi, lai nodrošinātu fizisku klātbūtni, jo īpaši attiecībā uz iespējamām

izmaksām, nebūtu samērīgi ar prasību (8. panta 2. punkts). Puse, kas ir uzaicināta piedalīties lietas mutiskā izskatīšanā, izmantojot distances saziņas tehnoloģiju, var lūgt būt fiziski klāt minētajā izskatīšanā, norādot to prasības pieteikuma veidlapas 9.2. daļā un atbildes veidlapas 4. daļā. Veidlapās būtu jāiekļauj informācija pusēm par to, ka uz izmaksu piedziņu attiecas 16. panta nosacījumi (sk. 3.4. punktu). Tiesas lēmumu par to, vai lieta būtu jāizskata mutiski un vai lietas mutiskas izskatīšanas gadījumā būtu jāizmanto videokonference vai kāda cita tehnoloģija, kā arī, vai arī attiecīgā puse būtu jāauzicina būt fiziski klāt, nevar pārsūdzēt atsevišķi no paša sprieduma (8. panta 4. punkts).

Saskaņā ar 9. panta 3. punktu tādi paši nosacījumi attiecas arī uz liecinieku uzklusīšanu (sk. 5.4. punktu).

5.6. Tiesas loma

5.6.1. Tiesa nosaka procedūru

Kā minēts regulas 1. pantā, Eiropas procedūras maza apmēra prasībām galvenie mērķi ir maza apmēra prasību tiesvedības vienkāršošana un paātrināšana ES pārrobežu lietās, kā arī izmaksu mazināšana, tādējādi uzlabojot tiesu iestāžu pieejamību⁽³⁵⁾. Šo mērķu īstenošanā tiesām ir piešķirta būtiska loma, proti, tiesas uzņemas iniciatīvu, lai kontrolētu

⁽³⁴⁾ Regula (EK) Nr. 1206/2001.

⁽³⁵⁾ Sk. arī 5., 7. un 8. apsvērumu.

un noteiktu Eiropas procedūras maza apmēra prasībām procesuālo norisi un attiecīgi piemērotu dalībvalstu procesuālos tiesību aktus. Tiesa nosaka ne vien pierādījumu apjomu un iegūšanas līdzekļus, bet arī vispārīgi pārvalda procedūru saskaņā ar abu pušu uzklausišanas un lietas taisnīgas izskatīšanas principu. Turklāt saskaņā ar 12. panta 3. punktu tiesai ir pienākums, kad vien iespējams, censties panākt pušu izlīgumu, un šis pienākums neattiecas tikai uz mutisku lietas izskatīšanu, bet uz visu prasību un pretprasību tiesvedību (sk. arī 3.8. punktu).

5.6.2. Tiesa informē puses par procesuāliem jautājumiem.

Tiesas pienākums kontrolēt un noteikt Eiropas procedūras maza apmēra prasībām procesuālo norisi ir pastiprināts 12. panta 2. punktā, nosakot, ka tiesai ir arī pienākums atbalstīt puses, informējot tās par procesuāliem jautājumiem, bet no 9. apsvēruma izriet, ka informācija jāsniedz, ievērojot abu pušu uzklausišanas principu, lai nodrošinātu lietas taisnīgu izskatīšanu. Pienākumu informēt puses par procesuāliem jautājumiem tiesa var izpildīt dažādos veidos atkarībā no dalībvalstu procedūrām. Piemēram, informāciju var sniegt mutiski tiesvedības gaitā, var izmantot elektroniskus saziņas līdzekļus, piemēram, e-pastu vai telekonferences, vai citus saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem atļautus līdzekļus⁽³⁶⁾. Saskaņā ar 12. panta 1. punktu pusēm nav

jāsniedz prasības juridiskais vērtējums, atstājot to tiesas ziņā. Šis nosacījums ir īpaši svarīgs situācijās, kad kā pārstāvis nav piesaistīts advokāts vai cits jurists (12. pants). Lai piemērotu Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, tiesas sastāvā jābūt vismaz vienai personai, kam ir kvalifikācija pildīt tiesneša pienākumus saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas tiesa, kas izskata prasību⁽³⁷⁾.

5.7. Termiņi

Tiesai 30 dienu laikā no dienas, kad ir saņemta atbildētāja atbilde uz prasību vai prasītāja atbilde uz pretprasību, jāpieņem lēmums par pierādījumu iegūšanu vai pušu uzaicināšanu uz mutisku lietas izskatīšanu, ja tiesa nolemj lietu izskatīt mutiski. Ņemot vērā, ka ir svarīgi lietu izskatīt pēc iespējas ātrāk, tiesas sēdei jānotiek 30 dienu laikā pēc uzaicinājuma. Kā minēts iepriekš 5.2. punktā, saskaņā ar regulas 14. panta 2. punktu tiesa var pagarināt dažus termiņus, bet tikai izņēmuma gadījumos, un tas attiecas arī uz 7. pantā paredzētajiem 30 dienu termiņiem. Taču tā kā regulas mērķis ir pēc iespējas paātrināt visus Eiropas procedūras maza apmēra prasībām posmus un regulā ir paredzēti maksimālie termiņi, tiesu noteiktie termiņi varētu būt arī īsāki par 30 dienām⁽³⁸⁾.

⁽³⁶⁾ Sk. 22. apsvērumu.

⁽³⁷⁾ Sk. 27. apsvērumu.

⁽³⁸⁾ Vispārīgu informāciju par tiesas pienākumu paātrināt tiesvedību sk. 23. apsvērumā.

6

SESTĀ NODAĻA

Spriedums

6.1. Sprieduma pieņemšana

Spriedumu lietā, ko izskata, piemērojot Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, pieņem kādā no turpmāk minētajiem procedūras posmiem.

6.1.1. Aizmugurisks spriedums — vispārīgi principi

Ja atbildētājs 30 dienu laikā no prasības pieteikuma veidlapas un atbildes C veidlapas izsniegšanas dienas nav atbildējis uz prasību, tiesa pieņem spriedumu. Arī tad, ja tiesa ir pieprasījusi izlabot vai papildināt prasības pieteikuma veidlapu vai sniegt papildu informāciju, bet puse, kurai pieprasījums adresēts, noteiktajā termiņā nav atbildējusi, tiesa var pieņemt spriedumu par labu otram pusei. Ja tiesa kādā no šiem gadījumiem pati ir noteikusi atbildes iesniegšanas termiņu, tiesai attiecīgā puse jāinformē par termiņa neievērošanas sekām, kas šajos apstākļos var būt arī sprieduma pasludināšana pret šo pusi.

6.1.2. Aizmugurisks spriedums — pretprasība

Tāpat kā pamatprasības gadījumā, ja prasītājs 30 dienu laikā no pretprasības pieteikuma veidlapas izsniegšanas nav atbildējis, tiesa var pieņemt spriedumu par pretprasību. Šādā situācijā jāpieņem, ka prasītājs vēlēšies, lai tiktu izskatīta pamatprasība, tāpēc tiesa nevar prasību noraidīt, ja pēc atbildes saņemšanas uz prasību tā nav lūgusi prasītājam papildu informāciju. Tiesai jānosaka, kāda būtu taisnīgākā lietas turpmākās izskatīšanas metode pušu starpā, tostarp pieņemot

lēmumu par papildu informācijas vai pierādījumu pieprasīšanu saskaņā ar 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu vai lietas mutisku izskatīšanu.

6.2. Spriedums pēc visas informācijas saņemšanas un pierādījumu iegūšanas

6.2.1. Bez lietas mutiskas izskatīšanas

Ja tiesa pēc atbildētāja atbildes uz prasību saņemšanas (ja atbilde ir saņemta) vai pēc tam, kad tā pēc pieprasījuma noteiktā termiņā sniegt papildu informāciju ir saņēmusi šo informāciju, nolēmj izskatīt lietu pēc būtības, nezaicinot puses uz tiesas sēdi, tai jāpieņem spriedums 30 dienu laikā no pieprasītās informācijas saņemšanas. Ja tiesa turklāt ir ieguvusi sprieduma pieņemšanai vajadzīgos pierādījumus, bet nav izskatījusi lietu mutiski, tai jāpieņem spriedums 30 dienu laikā no pierādījumu iegūšanas.

6.2.2. Pēc lietas mutiskas izskatīšanas

Ja tiesa izskata lietu mutiski, tai jāpasludina spriedums 30 dienu laikā no lietas mutiskās izskatīšanas dienas. Tas netieši nozīmē, ka tiesa ir saņēmusi visu nepieciešamo informāciju un pierādījumus, lai līdz tiesas sēdes beigām pieņemtu lēmumu par prasību vai pretprasību (ja tā ir iesniegta) pēc būtības, un regulā nav paredzēts, ka pēc tiesas sēdes beigām tiesai būtu jāpieprasa pusēm papildu informācija vai pierādījumi. Saskaņā ar 14. panta 3. punktu tiesa var pagarināt 30 dienu termiņu,

bet tikai tad, ja tā īpašu apstākļu dēļ nevar pieņemt spriedumu regulā paredzētajā 30 dienu termiņā, un šādos izņēmuma gadījumos tiesai jāveic visas vajadzīgās darbības, lai pieņemtu spriedumu pēc iespējas ātrāk. Lai paātrinātu procedūru un ja tiesa ir tam gatava, tā, protams, var negaidīt 30 dienu termiņa beigas, bet pasludināt spriedumu agrāk.

6.3. Sprieduma forma, saturs un izsniegšana

6.3.1. Pusēm izsniedzamiem spriedumiem jābūt rakstiskiem

Lai gan regulā nav norādīts, ka spriedumiem jābūt rakstiskiem, un jautājums par to, vai spriedumiem lietās par maza apmēra prasībām ir vai nav jābūt rakstiskiem, dalībvalstu tiesību sistēmās var būt risināts dažādi, no fakta, ka spriedumi lietās par Eiropas maza apmēra prasībām ir jāizsniedz pusēm, netieši izriet, ka tiem jābūt rakstiskiem. Regulā nav citu īpašu noteikumu attiecībā uz sprieduma formu un saturu, tāpēc saskaņā ar 19. pantu prasības attiecībā uz sprieduma formu un saturu paredz tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā atrodas tiesa, kas izskata prasību.

6.3.2. Izsniedzamo spriedumu valoda

Lai gan regulā ir paredzēta apliecinājuma veidlapa, ko tiesa pēc kādas puses lūguma izsniedz sprieduma atzīšanas un izpildes nolūkā⁽³⁹⁾, spriedums ir atsevišķs dokuments. Regulā nav norādīts, ka spriedumam jābūt rakstītam citā valodā, nevis valodā, kuru izmanto tiesa, kas pieņem spriedumu, tomēr, ņemot vērā, ka spriedums jāizsniedz pusēm, tam jābūt pieejamam attiecīgās valodas versijā, lai to varētu izsniegt, ievērojot attiecīgo šīs jomas ES tiesību aktu noteikumus⁽⁴⁰⁾. Ja sprieduma teksts ir jātulko, lai izpildītu dokumentu izsniegšanas prasības, saskaņā ar attiecīgo procesuālo tiesību aktu noteikumiem tulkošanas izmaksas sākotnēji, visticamāk, būs jāsedz personai, kurai labvēlīgu spriedumu tiesa pieņēmusi un kura ir ieinteresēta, lai tas tiktu izpildīts. Vēlāk šīs izmaksas kā daļa no tiesvedības izmaksām var būt atgūstamas no parādnieka, pret kuru spriedums pieņemts.

6.3.3. Sprieduma izsniegšana pusēm

Saskaņā ar 7. panta 2. punktu pēc sprieduma pasludināšanas tiesai tas jāizsniedz pusēm, izmantojot kādu no regulā minētajām dokumentu izsniegšanas metodēm (sk. Regulas 13. pantu un 4.2.3. punktu).

⁽³⁹⁾ Attiecībā uz apliecinājumu sk. 8.3. punktu un attiecībā uz spriedumu vispārējo atzīšanu un izpildi sk. 8. nodaļu.

⁽⁴⁰⁾ Sk. 4.2.3. punktu iepriekš tekstā un regulas 19. apsvērumu.

6.4. Izmaksas

Spriedums ietver rīkojumu par izmaksu segšanu. Regulas 1. pantā un 29. apsvērumā ir skaidri noteikts, ka viens no Eiropas procedūras maza apmēra prasībām galvenajiem mērķiem ir pēc iespējas mazināt izmaksas, tāpēc saskaņā ar 16. pantu tiesai nebūtu jāliek atlīdzināt izmaksas, kas radušās bez vajadzības vai ir nesamērīgas salīdzinājumā ar prasības summu. Tas ir īpaši svarīgi gadījumos, kad strīdā uzvarējušo pusi pārstāv advokāts vai cits jurists, jo pārstāvības izmaksas saskaņā ar spriedumu būtu jāatlīdzina tikai tad, ja tās ir samērīgas salīdzinājumā ar prasības summu un ir radušās pamatoti. Ņemot vērā šo principu, atbilstoši regulas 16. pantam jāievēro noteikums, ka strīdā zaudējušajai pusei saskaņā ar spriedumu ir jāliek segt tiesvedības izmaksas, kuru apmēru nosaka atbilstoši attiecīgajiem valsts tiesību aktiem. Sk. arī šīs rokasgrāmatas 3.4. punktu.

7

SEPTĪTĀ NODAĻA

Sprieduma pārskatīšana un pārsūdzība

7.1. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma pārskatīšana

Regulas 18. pantā ir paredzēta iespēja pārskatīt Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemtu spriedumu. Pārskatīt var vai nu prasītāja labā pret atbildētāju pieņemtu spriedumu, vai pret prasītāju pieņemtu spriedumu, ja atbildētājs iesniedzis pretpasību.

7.1.1. Pārskatīšanas pamatojums

Atbildētājam, kas nebija ieradies tiesā, ir tiesības, izmantojot valsts tiesību aktos noteikto procedūru, prasīt pārskatīt spriedumu, kas taisīts Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām, tās dalībvalsts kompetentajā tiesā, kurā spriedums pieņemts, ja:

- atbildētājam netika izsniegta prasības pieteikuma veidlapa vai lietas mutiskas izskatīšanas gadījumā tas netika uzaicināts uz minēto izskatīšanu pietiekami laicīgi, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, vai
- atbildētājs nav varējis iebilst pret prasību *force majeure* vai no viņa neatkarīgu ārkārtēju apstākļu dēļ,

ja vien abos iepriekš minētajos gadījumos atbildētājs ir pārsūdzējis spriedumu, kad tam bija iespējams to darīt, izmantojot valsts tiesību aktos noteikto pārsūdzības vai pārskatīšanas procesu.

Pārskatīšanas pieteikums jāiesniedz 30 dienu laikā no dienas, kad atbildētājs faktiski ir iepazinies ar sprieduma saturu un ir varējis attiecīgi reaģēt, vēlākais, no dienas, kad ir veikts pirmais izpildes pasākums, kura rezultātā atbildētāja īpašums pilnībā vai daļēji nav pieejams. Termiņu nevar pagarināt (18. panta 2. punkts).

NB! Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma pārskatīšana saskaņā ar 18. pantu ir iespējama tikai tajā dalībvalstī, kurā spriedums pieņemts, neatkarīgi no tā, kur spriedums jāizpilda.

Attiecībā uz Eiropas maksājuma rīkojuma regulas 20. pantā minētajiem pārskatīšanas nosacījumiem Eiropas Savienības Tiesa Lietā C-119/13, *eco cosmetics*, (ECLI:EU:C:2014:2144) nolēma, ka, ja Eiropas maksājuma rīkojuma regulas 13.–15. pantā noteiktās dokumentu izsniegšanas prasības nav ievērotas, tad 20. pants nav piemērojams, un šis jautājums ir jārisina valsts tiesību aktos noteiktajā kārtībā. Šis nolēmums var noderēt arī Regulas, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, 18. panta interpretēšanā.

7.1.2. Pārskatīšanas iznākums

Ja tiesa atzīst, ka pārskatīšana ir pamatota kāda regulā minētā iemesla dēļ, pārskatītais spriedums zaudē spēku. Atbildētājs nezaudē nekāda noilguma vai ierobežojuma termiņa pārtraukšanas priekšrocības, ja šādu pārtraukšanu piemēro saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Ja tiesa noraida pārskatīšanu, spriedums paliek spēkā (18. panta 3. punkts).

7.2. Pārsūdzība

Saskaņā ar 17. pantu jautājums par to, vai dalībvalstī, kurā spriedums pieņemts, spriedumu ir vai nav iespējams pārsūdzēt, tiek reglamentēts dalībvalstu tiesību aktos. Ja pārsūdzība ir iespējama, attiecībā uz pārsūdzības procesa izmaksām jāievēro tie paši noteikumi, kas attiecas uz prasības sākotnējo izskatīšanu. Informācija par to, vai pārsūdzība ir pieejama un, ja tā, tad kura tiesa ir kompetenta izskatīt lietu, ir pieejama e-tiesiskuma portālā.

7.3. Juridiska pārstāvība pārskatīšanas un pārsūdzības procesā

Regulas 10. panta noteikumi par juridisku pārstāvību attiecas tiklab uz pārskatīšanu saskaņā ar 18. pantu, kā uz pamatprasības un pretprasības sākotnējo izskatīšanu, un tas nozīmē, ka pušu juridiska

pārstāvība šajos procesos nav obligāta. Ir jānoskaidro, vai šī nostāja ir spēkā arī attiecībā uz Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemtu spriedumu pārsūdzību saskaņā ar valsts procesuālajiem tiesību aktiem. Tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz izmaksu atlīdzināšanu, jo sprieduma pārsūdzēšanas gadījumā uz pārsūdzību tāpat kā uz sākotnējo tiesvedību saskaņā ar 17. panta 2. punktu attiecas 16. pantā minētā izmaksu segšanas kārtība. Regulas 16. pants vienlīdz attiecas arī uz spriedumu pārskatīšanu saskaņā ar 18. pantu. Šajā sakarā būtu jāņem vērā 29. apsvēruma noteikumi tādā izpratnē, ka tiesai zaudējušajam pārsūdzības iesniedzējam būtu jāliek segt izmaksas, kas ir samērīgas prasības summai vai ir radušās pamatoti, ieskaitot izmaksas, kas izriet no tā, ka otru pusi ir pārstāvējis advokāts⁽⁴¹⁾.

⁽⁴¹⁾ Sk. arī 9.1.2. punktu.

8

ASTOTĀ NODAĻA

Sprieduma atzīšana un izpilde

8.1. Sprieduma atzīšana un izpilde — vispārīgi principi

8.1.1. *Exequatur* atcelšana

Spriedums par prasību vai pretprasību, kas pieņemts Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām un ir izpildāms dalībvalstī, kurā tas pieņemts, ir vienlīdz izpildāms jebkurā citā dalībvalstī. Saskaņā ar 20. panta 1. punktu nav vajadzības izpildes dalībvalstī iegūt izpildāmības deklarāciju un nepastāv iespēja iebilst pret Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma atzīšanu⁽⁴²⁾. Katrā ziņā izpildes dalībvalstī nav atļauta sprieduma pārskatīšana pēc būtības. Spriedums ir izpildāms neatkarīgi no iespējas to pārsūdzēt⁽⁴³⁾. Taču jāatceras, ka personai, kas vēlas panākt Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta tiesas sprieduma izpildi, ir iespēja izmantot Regulā "Brisele I" (pārstrādāta redakcija) paredzētās procedūras.

20. panta 2. punktā ir noteikts, ka pēc kādas puses lūguma tiesa izdod apliecinājumu par spriedumu, izmantojot standarta D veidlapu (IV pielikums), nenosakot papildu samaksu. Pēc lūguma tiesa nodrošina minētajai pusei apliecinājumu jebkurā citā Savienības iestāžu oficiālajā valodā, izmantojot daudzvalodu dinamisko standarta veidlapu, kas pieejama Eiropas e-tiesiskuma portālā. Tiesai nav paredzēts pienākums

nodrošināt minētā apliecinājuma brīva teksta laukos iekļautā teksta tulkojumu un/vai transliterāciju.

8.1.2. Izpildes procedūra — piemērojamie tiesību akti

Saskaņā ar 21. pantu izpildes procedūras reglamentē izpildes dalībvalsts tiesību akti, ievērojot regulas noteikumus par izpildi, un Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemti spriedumi jāizpilda saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā izpildes dalībvalstī pieņemti spriedumi.

8.2. Prasības saskaņā ar Eiropas procedūru maza apmēra prasībām — izpildes procedūra

Lai sāktu saskaņā ar regulu par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpildes procesu, personai, kas vēlas panākt sprieduma izpildi, jāuzrāda autentiska sprieduma kopija un 20. panta 2. punktā minētais sprieduma apliecinājums un attiecīgā gadījumā arī tulkojums saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem. Dalībvalstīm ir jāsniedz informācija par valodām, kas nav attiecīgās dalībvalsts valoda(-s), bet ir tai pieņemamas (21.a panta 1. punkts). Tulkojumu attiecībā uz informāciju par sprieduma būtību, kas paredzēta 20. panta 2. punktā minētajā apliecinājumā, sagatavo

⁽⁴²⁾ Sk. arī regulas 30. apsvērumu.

⁽⁴³⁾ Sk. regulas 15. panta 1. punktu un 25. apsvērumu.

kvalificēts tulkotājs (21.a panta 2. punkts). Informācija par to, kuras valodas ir pieņemamas sprieduma izpildes nolūkā, ir pieejama Eiropas e-tiesiskuma portālā.

Pusei, kas vēlas panākt sprieduma izpildi, nav nepieciešams pilnvarots pārstāvis vai pasta adrese izpildes dalībvalstī, izņemot pārstāvi, kam šī puse ir uzticējusi faktiskā izpildes procesa īstenošanu (21. panta 3. punkts). Pirms sprieduma izpildes šai pusei izpildes dalībvalstī neprasa arī nekādu nodrošinājumu, garantiju vai citu ķīlu (21. panta 4. punkts).

8.3. Sprieduma apliecinājuma izmantošana

8.3.1. D veidlapa

Sprieduma apliecinājumam izmanto D veidlapu, kas atrodama regulas IV pielikumā. Tiesai, kas pieņēmusi spriedumu Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām, šis apliecinājums jāizsniedz pēc kādas puses lūguma. Apliecinājumu var lūgt procedūras sākumā — šim nolūkam prasības pieteikuma A veidlapas 9. punktā ir paredzēta īpaša vieta — un, lai gan regulā tas nav īpaši norādīts, jebkurā posmā pēc sprieduma pieņemšanas. Personai, kas vēlas panākt Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpildi, būtu vēlams jau iepriekš paredzēt, ka apliecinājums būs vajadzīgs, un pēc iespējas agrāk lūgt, lai tiesa to izsniedz. Tiesai apliecinājuma veidlapa jāaizpilda ļoti rūpīgi, jo tas ir dokuments, uz kuru pamatosies sprieduma izpilde. Ir ļoti svarīgi iekļaut visu attiecīgo informāciju, lai izpildes amatpersonas,

kam uzticēta sprieduma faktiskā izpilde, un citas iesaistītās personas, piemēram, banku darbinieki, ja dokumentiem pievienotas ziņas par bankas kontu, redzētu un izprastu rīkojuma nosacījumus, informāciju par personu, pret kuru tas izdots, un saskaņā ar spriedumu izmaksājamās summas, kuru norādīšanai D veidlapā ir paredzēta vieta.

8.3.2. Apliecinājuma valoda

Arī apliecinājumu var nākties tulkot atbilstošajā izpildes dalībvalsts valodā. Katra dalībvalsts ir sniegusi informāciju par valodām, kas nav attiecīgās dalībvalsts valoda(-s), bet ir tai pieņemamas sprieduma izpildes nolūkā (sk. 21.a pantu). Šī informācija ir pieejama Eiropas e-tiesiskuma portālā. Sk. arī šīs rokasgrāmatas 8.2. punktu.

8.4. Izpildes atteikums un ierobežošana

8.4.1. Izpildes atteikums izņēmuma apstākļos

Saskaņā ar 22. pantu izpildes dalībvalsts tiesai ir jāatsaka sprieduma izpilde, ja tas ir pretrunā agrākam kādas dalībvalsts vai trešās valsts spriedumam, ar nosacījumu, ka:

- agrākais spriedums ir pieņemts par to pašu jautājumu un starp tām pašām pusēm un atbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi, lai to atzītu izpildes dalībvalstī;

- sprieduma nesamierināmība ar agrāko spriedumu nav bijusi un nav varējusi būt par iemeslu iebildumam dalībvalstī, kurā pieņemts spriedums Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām.

8.4.2. Sprieduma izpildes apstrīdēšanas procedūra

Regulā nav paredzēta procedūra pieteikuma iesniegšanai tiesā, lai apstrīdētu sprieduma izpildi nesamierināmības dēļ, — šis jautājums jāregulē saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts procesuālajiem tiesību aktiem. Attiecīgās dalībvalsts tiesa saskaņā ar valsts tiesību aktiem parasti var arī atteikt vai pārtraukt sprieduma izpildi, ja un ciktāl saskaņā ar spriedumu Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām piespriestās summas ir samaksātas vai spriedums citādi ir izpildīts.

8.4.3. Izpildes atlikšana vai ierobežošana

Saskaņā ar 23. pantu, ja puse, pret kuru Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām ir pieņemts izpildāms spriedums, to ir apstrīdējusi vai ja apstrīdēšana⁽⁴⁴⁾ joprojām ir iespējama, vai puse ir iesniegusi prasību pārskatīt spriedumu saskaņā ar regulu, izpildes dalībvalsts tiesa vai cita kompetenta iestāde pēc šīs puses iesniegta pieteikuma var:

- attiecināt izpildes procedūru tikai uz aizsardzības pasākumiem, piemēram, bankas konta vai darba algas iesaldēšanu;
- saistīt izpildi ar nosacījumu sniegt nodrošinājumu, kādu tā nosaka; vai
- ārkārtas apstākļos pārtraukt izpildes procedūras, t. i., uz konkrētu vai ierobežotu laikposmu apturēt turpmākas procedūras.

8.5. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpilde

8.5.1. Soli ceļā uz izpildi

Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma un apliecinājuma saņemšana ir pirmais solis ceļā uz to saistību faktisko izpildi, par kurām pieņemts spriedums. Lai nodrošinātu attiecīgo saistību izpildi, jāveic turpmāki pasākumi maksājuma vai atbilstošas rīcības nodrošināšanai gadījumā, ja persona, pret kuru pieņemts spriedums, to labprātīgi nepilda, t. i., neveic maksājumu vai neveic darbības / atturas no darbībām saskaņā ar tiesas rīkojumu, un rodas vajadzība pēc faktiskiem sprieduma izpildes nodrošināšanas pasākumiem.

⁽⁴⁴⁾ Vārda "apstrīdēšana" nozīme šajā kontekstā ietver sprieduma pārsūdzēšanu, ja šāda pārsūdzēšana ir iespējama saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas tiesa, kas pieņēmusi spriedumu, un apstrīdēšanu nesamierināmības dēļ, kā paredzēts regulas 22. pantā. Ņemot vērā, ka pārskatīšana saskaņā ar 18. pantu ir īpaši minēta 23. pantā, nav uzskatāms, ka šī situācija būtu ietverta jēdzienā "apstrīdēšana" saskaņā ar 23. pantu.

8.5.2. Izpildiestādes un izpildaģentūras

Lai nodrošinātu sprieduma izpildi, izpildes dalībvalsts kompetentajām iestādēm vai aģentūrām jāuzdod veikt izpildes pasākumus. Tas var ietvert dokumentu un norādījumu sūtīšanu tiesām dalībvalstīs, kurās par izpildi atbild tiesas, vai tieši izpildaģentūrām, ja tās pieņem tiešus norādījumus klientu vārdā, lai panāktu spriedumu izpildi. Informācija par dalībvalstu izpildaģentūrām un spriedumu izpildi ir pieejama dalībvalstu tīmekļa vietnēs, kā arī e-tiesiskuma portālā.

8.5.3. Valodas jautājumu praktiskā ietekme uz sprieduma izpildi

Pusei, kas cenšas panākt sprieduma izpildi, būtu jāņem vērā, ka šajā sakarā var rasties jautājums par valodu tiklab kā par praktisku, kā par tiesu prasību. Piemēram, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kas attiecas uz spriedumu izpildi, atbildētājam, pret kuru jāpanāk sprieduma izpilde, dokumenti jāizsniedz citā dalībvalstī, piemēro regulā par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām un Dokumentu izsniegšanas regulā minētās attiecīgās prasības par valodu. Turklāt jāatceras, ka tiesām, izpildaģentūrām un citām sprieduma izpildē iesaistītām personām ir jāsaprot sprieduma un apliecinājuma nosacījumi, lai tās spētu efektīvi izpildīt spriedumu. Tas attiecas arī uz trešām personām, kas var būt iesaistītas sprieduma izpildē, piemēram, uz banku darbiniekiem un citiem tās personas īpašuma turētājiem, pret kuru ir pieņemts un tiek īstenots spriedums.

8.6. Tiesas izlīguma izpilde

12. panta 3. punktā ir noteikts, ka tiesa tiesvedības gaitā cenšas panākt pušu izlīgumu. Saskaņā ar Regulas par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām 23.a pantu izlīgumu, kuru tiesa apstiprinājusi vai noslēgusi Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām un kurš ir izpildāms dalībvalstī, kurā tika veikta procedūra, atzīst un izpilda citās dalībvalstīs saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā spriedumu, kas pieņemts Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemtu spriedumu atzīšanas un izpildes nosacījumus, kas aplūkoti iepriekšējos punktos, piemēro *mutatis mutandis*.

9

DEVĪTĀ NODAĻA

Nobeiguma jautājumi

9.1. Juridiskā pārstāvība

9.1.1. Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām nav nepieciešama advokāta pārstāvība

10. pantā un 15. apsvērumā ir noteikts, ka advokāta pārstāvība nav obligāta, tāpēc neviens noteikums saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem Eiropas procedūrai maza apmēra prasībām šajā sakarā nav piemērojams. Līdzīgā kārtā 21. panta 3. punkta a) apakšpunktā ir skaidri noteikts, ka Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma izpildei nav vajadzīgs pilnvarots pārstāvis izpildes dalībvalstī. Tas neattiecas uz amatpersonām, kas šajā dalībvalstī faktiski veic izpildes pasākumus, piemēram, *Huissiers de Justice*, *Deurwaarders* un *Messengers at Arms*. Mērķis samazināt tiesvedības izmaksas ir galvenais iemesls, kāpēc netiek prasīta juridiska pārstāvība.

9.1.2. Ar advokāta pārstāvību saistītās izmaksas

Pusei, kas atbild par Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izmantot advokāta pakalpojumus, būtu jāatceras, ka arī tad, ja prasības izskatīšana beidzas veiksmīgi un tiek pieņemts spriedums, pastāv risks, ka tiesa neļaus ar advokāta pārstāvību saistītās izmaksas piedzīt no otras puses, jo saskaņā ar 16. pantu tiesai nav jāatlīdzina izmaksas, kas radušās bez vajadzības vai ir nesamērīgas salīdzinājumā ar prasību. Regulas 29. apsvērumā, kurā izvirzīti Eiropas procedūras maza apmēra prasībām uzdevumi un mērķi, tostarp vajadzība panākt

vienkāršību un izmaksu rentabilitāti, ir norādīts, ka tiesai, izvērtējot, kādas izmaksas salīdzinājumā ar prasību ir samērīgas, būtu jāņem vērā, ka otru pusi, t. i., personu, kurai labvēlīgu spriedumu tiesa pieņēmusi, ir pārstāvējis advokāts.

9.2. Informācija un palīdzība

9.2.1. Informācija — vispārīgi principi

Regulā par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām ir dažādi noteikumi attiecībā uz informāciju par dažādiem procedūras aspektiem, kas dalībvalstīm jādara pieejama atklātībai. Saskaņā ar 24. pantu dalībvalstīm ir pienākums sadarboties, jo īpaši Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklā, lai informētu sabiedrību un profesionālās aprindas par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām. Saskaņā ar 25. pantu dalībvalstīm ir pienākums informēt Eiropas Komisiju par šādiem Eiropas procedūras maza apmēra prasībām aspektiem:

- kurām tiesām ir jurisdikcija pieņemt spriedumus Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām;
- kādi saziņas līdzekļi dalībvalstīm ir pieņemami, lai saņemtu Eiropas maza apmēra prasības pieteikuma veidlapu;
- iestādes vai organizācijas, kuras ir kompetentas sniegt praktisko palīdzību saskaņā ar 14. pantu;

- elektronisko pakalpojumu un saziņas līdzekļi, kas ir pieejami un pieļaujami saskaņā ar 13. pantu, un personas vai profesiju veidi, ja tādi noteikti, kam ir juridisks pienākums pieņemt dokumentu izsniegšanu vai saziņu, izmantojot elektroniskos līdzekļus;
- tiesas nodevas Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām vai kā tās tiek aprēķinātas, kā arī maksājumu veidi tiesas nodevu apmaksai saskaņā ar 15.a pantu;
- vai ir iespējams iesniegt pārsūdzību un, ja šāda iespēja pastāv, kādā termiņā pārsūdzība jāiesniedz;
- procedūras, lai pieprasītu pārskatīšanu, kā tas paredzēts 18. pantā, un tiesas, kas ir kompetentas veikt šādu pārskatīšanu;
- Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām pieņemta sprieduma apliecinājuma valodas, kas ir pieņemamas saskaņā ar 21.a panta 1. punktu;
- kuras iestādes ir pilnvarotas izpildīt spriedumu un kuras iestādes ir pilnvarotas rīkoties saskaņā ar 23. pantu;
- kurām dalībvalstu iestādēm ir sprieduma izpildes kompetence, tostarp kompetence izdot rīkojumus par izpildes atlikšanu vai ierobežošanu,

turklāt dalībvalstīm jāinformē Komisija par visām turpmākām izmaiņām šajā informācijā. Komisijai šī informācija jādara publiski pieejama. Informāciju pārsvarā publicē e-tiesiskuma portālā.

9.2.2. Informācija un palīdzība pusēm

Papildus vispārīgajai informācijai par Eiropas procedūras maza apmēra prasībām darbību, atsevišķiem procedūras dalībniekiem jānodrošina arī palīdzība un informācija dažādos procedūras posmos. Šie posmi ir šādi:

- saskaņā ar 11. pantu pusēm jāsaņem praktiska palīdzība (sk. šīs rokasgrāmatas 3.1. punktu);
- saskaņā ar 12. pantu vajadzības gadījumā tiesām jāinformē puses par procesuāliem jautājumiem (sk. šīs rokasgrāmatas 5.6.2. punktu);
- saskaņā ar 14. pantu tiesām jāinformē puses par tiesas noteikto termiņu neievērošanas sekām (sk. šīs rokasgrāmatas 4.6., 5.2., 5.7. un 6.2.2. punktu).

Jāatceras arī, ka dalībvalstīm jānodrošina, lai visās tiesās, kurās var sākt Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, būtu pieejama prasības pieteikuma A veidlapa.

9.3. Eiropas procedūras maza apmēra prasībām pārskatīšana

Saskaņā ar 28. pantu regulu ir paredzēts pārskatīt līdz 2022. gada 15. jūlijam. Komisijas ziņojumā būtu jāpārskata, kā darbojas Eiropas procedūra maza apmēra darbībām, iekļaujot novērtējumu, vai: a) 2. panta 1. punktā minētā finanšu robežvērtība, kas kopš 2017. gada 15. jūlija ir noteikta 5000 EUR apmērā, ir piemērota, lai sasniegtu mērķi atvieglot tiesu iestāžu pieejamību iedzīvotājiem un mazajiem un vidējiem uzņēmumiem pārrobežu lietās; un b) Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanas jomas paplašināšana, jo īpaši attiecībā uz atalgojuma prasījumiem, ir piemērota, lai atvieglotu tiesu iestāžu pieejamību darba ņēmējiem pārrobežu darba strīdos.

Atsauces materiāli un saites

Eiropas e-tiesiskuma portāls ir vienots kontaktpunkts, kur var saņemt visu informāciju par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām; atbildību par informācijas par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām sniegšanu kopīgi uzņemas dalībvalstis un Eiropas Komisija.

A) Eiropas procedūrā maza apmēra prasībām izmantojamās veidlapas

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-lv.do

B) Valstu informācija par procedūras izmantošanu, tostarp par kompetentajām tiesām, un cita informācija, kas sniedzama saskaņā ar 25. pantu.

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-354-lv.do

Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regula (EK) Nr. 861/2007, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām un kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 16. decembra Regulu (ES) 2015/2421, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 861/2007, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, un Regulu (EK) Nr. 1896/2006, ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru.

PRINT	ISBN 978-92-76-08285-9	doi:10.2838/39336	DS-01-19-470-LV-C
PDF	ISBN 978-92-76-03901-3	doi:10.2838/68770	DS-03-19-355-LV-N

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko Eiropas Savienībai nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekam.

Vāka foto: © *Shutterstock*

Izdevumā iekļautie fotoattēli: 6., 8., 16., 21., 29., 55., 59., 65. lpp. © *Shutterstock* / 15., 21., 52., 66. lpp. © *Unsplash* / 30., 37., 38., 41., 46., 51., 56., 60., 69. lpp. © *Pexels*

© Eiropas Savienība, 2019. gads

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Apmeklējiet e-tiesiskuma portālu, lai uzzinātu vairāk par ES civiltiesību sistēmu:

<https://e-justice.europa.eu/home.do?plang=lv&action=home>

Sekoiet mums

<https://www.facebook.com/EUJustice/>

https://twitter.com/EU_commission

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

Eiropas Tiesiskās sadarbības
tīkls civiltietās un komerclietās

